



ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ:
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ:
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ(ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ)

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ:
**«ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ ΓΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΑ»**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΡΕΝΤΖΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ Α.Μ. 15781
ΤΣΙΑΚΑΛΟΥ ΣΟΦΙΑ Α.Μ. 15779

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	2
Εισαγωγή.....	3
<u>Κεφάλαιο 1</u>	
Θεωρητικό υπόβαθρο για την λειτουργία των Κοι.Σ.Π.Ε	
1.1 Κοι.Σ.Π.Ε και κοινωνική οικονομία.....	4
1.2 Προσέγγιση των Κοι.Σ.Π.Ε από νομική και θεσμική πλευρά.....	4-6
1.3 Κανονιστική Προσέγγιση της κοινωνικής οικονομίας.....	6-8
1.4 Οι Συνεταιρισμοί.....	8-9
1.5 Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί.....	9-10
<u>Κεφάλαιο 2</u>	
Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε)	
2.1 Τα πρώτα βήματα των Κοι.Σ.Π.Ε.....	11
2.2 Γενικά για τους Κοι.Σ.Π.Ε.....	11-12
2.3 Η Σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε.....	12
2.4 Τα Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε.....	13
2.5 Τα Δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών.....	13-16
2.6 Οι Εργαζόμενοι των Κοι.Σ.Π.Ε.....	16
2.7 Η Εγγραφή μελών και συνεταιριστικές μερίδες.....	17
2.8 Η Διοίκηση των Κοι.Σ.Π.Ε.....	17-18
2.9 Η Χρηματοδότηση των Κοι.Σ.Π.Ε.....	18-19
2.10 Ελλείψεις και προβλήματα των Κοι.Σ.Π.Ε.....	19-24
2.11 Διάλυση και ενώσεις των Κοι.Σ.Π.Ε.....	25
2.12 Επιχειρηματικές δραστηριότητες των Κοι.Σ.Π.Ε.....	25-26
2.13 Ο Κοινωνικός αποκλεισμός των ψυχικά πασχόντων.....	26-27
<u>Κεφάλαιο 3</u>	
Σχέσεις των Κοι.Σ.Π.Ε με το εξωτερικό και εσωτερικό τού περιβάλλον	
3.1 Σχέσεις με τους πελάτες.....	28
3.2 Σχέσεις με την τοπική κοινωνία.....	29
3.3 Σχέσεις Κοι.Σ.Π.Ε με τους συγγενείς των ψυχικά πασχόντων.....	29-30
3.4 Σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων της πρώτης κατηγορίας.....	30
3.5 Σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων της δεύτερης κατηγορίας.....	30
<u>Κεφάλαιο 4</u>	
Οι Κοι.Σ.Π.Ε και η δράση τους στην Ελλάδα	
4.1 Περιγραφή των Κοι.Σ.Π.Ε.....	31-42
4.2 Σύγκριση των Κοι.Σ.Π.Ε.....	42-43
Συμπέρασμα.....	44
Βιβλιογραφία.....	45

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικοί στόχοι αυτής της εργασίας είναι αρχικά η παρουσίαση του θεωρητικού υποβάθρου των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης. Στη συνέχεια, παρουσιάσαμε τις διάφορες σχέσεις που προκύπτουν στα πλαίσια λειτουργίας ενός συνεταιρισμού περιορισμένης ευθύνης (σχέσεις Κοι.Σ.Π.Ε με την τοπική κοινωνία, σχέσεις με τους συγγενείς των πασχόντων κ.α.). Οι Κοι.Σ.Π.Ε αποτέλεσαν την πρώτη θεσμοθετημένη προσπάθεια για την αποφυγή αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Το παραπάνω διαπιστώνεται με την περιγραφή ορισμένων Κοι.Σ.Π.Ε της Ελλάδας που συμπεριλάβαμε στην εργασία μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης δημιουργήθηκαν από μονάδες Ψυχικής Υγείας και ανήκουν στην κατηγορία των συνεταιριστικών οργανώσεων. Από τη μια πλευρά οι Κοι.Σ.Π.Ε αποτελούν συνεταιριστικές επιχειρήσεις, από την άλλη όμως επιδιώκουν και την επίτευξη ενός κοινωνικού σκοπού. Ο κοινωνικός αυτός σκοπός αποβλέπει στην κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

Τα πρώτα βήματα των Κοι.Σ.Π.Ε ξεκίνησαν το 2002 με την βοήθεια του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Οι Κοι.Σ.Π.Ε έχουν την πρωτοτυπία να είναι εμπορικές, παραγωγικές αλλά ταυτόχρονα και Μονάδες Ψυχικής Υγείας για την στήριξη των μελών τους που αντιμετωπίζουν σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Οι Κοι.Σ.Π.Ε είναι ο "δρόμος" που προσφέρει εργασία και λειτουργική ζωή στα άτομα με ψυχικά προβλήματα. Μέσα από την εργασία τους τα άτομα έχουν διπλό όφελος. Από τη μια βοήθονται επαγγελματικά και οικονομικά και από την άλλη θεραπευτικά.

Κεφάλαιο 1

Θεωρητικό υπόβαθρο για την λειτουργία των Κοι.Σ.Π.Ε

1.1 Κοι.Σ.Π.Ε και Κοινωνική Οικονομία.

Η έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας (Κ.Ο) αποτελεί το θεωρητικό υπόβαθρο για την λειτουργία των Κοι.Σ.Π.Ε . Τι είναι λοιπόν η Κοινωνική Οικονομία ; Είναι ο χώρος ανάμεσα στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα της οικονομίας όπου διεξάγονται οικονομικές δραστηριότητες με κοινωνικούς σκοπούς, με άλλα λόγια οι στόχοι των εν λόγω δραστηριοτήτων υπερβαίνουν εν δυνάμει τη διάκριση μεταξύ μιας «καθαρής» οικονομικής δραστηριότητας με αποκλειστικό σκοπό την κερδοφορία και μιας «καθαρής» κοινωνικής δραστηριότητας, η οποία εδρεύει σε ένα σύστημα ηθικών αξιών, θα είχε ως πρωταρχικό ή ακόμη και αποκλειστικό σκοπό της προαγωγή διάφορων μορφών κοινωνικής δικαιοσύνης.

Η Κοινωνική Οικονομία δεν αποτελεί μια νέα έννοια, καθώς ήταν πάντοτε συνυφασμένη με ιδιαίτερες ιδεολογικές αντιλήψεις που κυριάρχησαν με περισσότερη ένταση από τον 18^ο αιώνα και έπειτα. Επιπλέον, από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας διαπιστώνεται ότι δεν υφίσταται ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός της Κ.Ο. Ωστόσο σχεδόν όλες οι επιστημονικές εργασίες και μελέτες διεθνώς που αφορούν στην Κ.Ο. περιγράφουν τον εν λόγω τομέα με όρους που αντιστοιχούν σε τρεις κύριες κατηγορίες οργανισμών οι οποίοι και αποτελούν επιμέρους συνιστώσες του. Η προσέγγιση αυτή της Κ.Ο που ονομάζεται και «θεσμική – νομική» προσέγγιση, συχνά μπορεί να συνδυαστεί και με την λεγόμενη «κανονιστική» προσέγγιση όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια.

1.2 Προσέγγιση των Κοι.Σ.Π.Ε από νομική και θεσμική πλευρά.

Στις περισσότερες βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί της Κ.Ο μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες : α) συνεταιριστικές επιχειρήσεις β) κοινωνίες αλληλοβοήθειας και γ) σωματεία ή

οργανισμούς που αποκαλούνται γενικά «ενώσεις». Αυτή είναι μια προσέγγιση με βαθιές ιστορικές ρίζες αφού τέτοιοι οργανισμοί προϋπήρχαν εδώ και πολύ καιρό αλλά απέκτησαν μόνο σταδιακά νομική αναγνώριση για δραστηριότητες που βασίζονταν στην ελεύθερη ένωση των μελών τους, η οποία παρέμενε άτυπη και μερικές φορές ακόμα και μυστική καθ' όλη τη διάρκεια του δεκάτου ενάτου αιώνα. Τι περιλαμβάνουν όμως, λίγο πιο αναλυτικά οι τρεις κατηγορίες της Κ.Ο.;

α) Επιχειρήσεις συνεταιριστικού τύπου: Αυτές περιλαμβάνουν αγροτικούς, πιστωτικούς, αποταμιευτικούς, καταναλωτικούς, διανεμητικούς, οικιστικούς συνεταιρισμούς κ.α. Ένα μεγάλο μέρος παλαιών συνεταιρισμών αναπτύχθηκαν σε αγορές που έγιναν αρκετά ανταγωνιστικές, και αυτό είχε ως αποτέλεσμα εκείνοι να πιεστούν να δράσουν όλο και περισσότερο σαν από τους κατευθυνόμενους από το κέρδος ανταγωνιστές τους. Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι από αυτούς διατηρούν ακόμη ορισμένα συνεταιριστικά χαρακτηριστικά και, γεγονός που είναι ακόμη ποιο σημαντικό, τις τελευταίες δεκαετίες το συνεταιριστικό κίνημα είχε ανανεωθεί από την εμφάνιση πρωτοβουλιών όπως εργατικοί συνεταιρισμοί σε νέα πεδία δραστηριοτήτων, ή οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί που θα μας απασχολήσουν εκτενώς στα πλαίσια αυτής της εργασίας.

β) Οργανισμοί τύπου «Εταιρείας ή Κοινωνίας Αλληλοβοήθειας»: Οι εταιρείες αυτές έχουν σταδιακά θεσμοθετηθεί σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες και έχουν γίνει ισχυροί παίχτες στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Παρόλα αυτά το στοιχείο της αλληλοβοήθειας της Κ.Ο. περιλαμβάνει επίσης και άλλους οργανισμούς διάφορων τύπων οι οποίοι ανταποκρίνονται στην ανάγκη των τοπικών κοινοτήτων να οργανώσουν κοινοτικά συστήματα ασφάλισης, για παράδειγμα όπου τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και καλύπτουν ένα μικρό κομμάτι του πληθυσμού. Αυτές οι εταιρίες παρέχουν «αλληλοβοήθεια» για ένα εύρος κινδύνων, που περιλαμβάνουν την υγεία (το κόστος θεραπείας, τα φάρμακα και την παραμονή στο νοσοκομείο), το θάνατο (υλική υποστήριξη για την οικογένεια του απελθόντος, κηδείες) και κακές σοδειές ή ψαριές.

γ) Ενώσεις, Σωματεία, Εταιρίες Μη Κερδοσκοπικές: Η ελευθερία σύστασης μιας ένωσης προσώπων έχει επίσημα αναγνωριστεί στις περισσότερες χώρες του κόσμου, αλλά εκφράζεται μέσα από ένα ευρύ φάσμα νομικών μορφών και κάτω από συνθήκες περισσότερο ή λιγότερο ενθαρρυντικές. Στην πράξη, αυτό το τρίτο συστατικό περιλαμβάνει πολλές οργανώσεις υπεράσπισης, οι οποίες μπορούν να ιδωθούν και σαν προμηθευτές υπηρεσιών στα μέλη τους, σε άλλους ανθρώπους (όπως η Save the

Children) ή σε ολόκληρη την κοινωνία (π.χ. η Greenpeace). Πιο γενικά περιλαμβάνει όλες τις άλλες ελεύθερης ένωσης προσώπων (που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες δύο κατηγορίες) με σκοπό την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών όπου η επίτευξη του κέρδους δεν αποτελεί κυρίαρχο σκοπό. Προφανώς, αυτός ο τύπος οργανισμών εμφανίζει μια μεγάλη ποικιλία ονομάτων, όπως: ενώσεις, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, εθελοντικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ιδρύματα αλλά και φιλανθρωπικές οργανώσεις.

Με βάση τα παραπάνω είναι προφανές ότι αυτή η προσέγγιση της Κ.Ο. βασίζεται κυρίως στην αναγνώριση των κυρίαρχων θεσμικών τύπων οργανισμών. Αυτό βέβαια δημιουργεί, έστω και σε μικρό βαθμό, κάποιου είδους νομική τυπικότητα, η οποία, ωστόσο, είναι ίσως απαραίτητη για περιπτώσεις συλλογής δεδομένων, γιατί βοηθάει στην κατάταξη των διαφόρων οργανισμών με βάση την νομική τους μορφή. Παρά ταύτα, η προσέγγιση αυτή δεν αποκλείει την ένταξη στις προαναφερθείσες κατηγορίες και άλλων άτυπων πρωτοβουλιών που συγκεντρώνουν κάποια βασικά χαρακτηριστικά των τυπικών οργανισμών.

1.3 Κανονιστική Προσέγγιση της Κοινωνικής Οικονομίας

Ο δεύτερος τρόπος να ιδωθεί η Κ.Ο. είναι να δοθεί έμφαση στις αρχές που είναι κοινές στις οργανώσεις της. Με άλλα λόγια, οι προσπάθειες επικεντρώνονται στο να αναδείξουν με όσο το δυνατόν περισσότερη ακρίβεια τους λόγους που συγκεκριμένες επιχειρήσεις και οργανισμοί διαφορετικοί μεταξύ τους είναι ταγμένοι να εξυπηρετήσουν τον ίδιο σκοπό, καθώς και την κοινή μέθοδο που διακρίνει αυτούς τους οργανισμούς από τους άλλους που ανήκουν στον παραδοσιακό ιδιωτικό τομέα και το δημόσιο τομέα..

Ο κανονιστικός τρόπος προσέγγισης είναι ζωτικής σημασίας, και δεν μπορεί να λογιστεί σαν προαιρετικό συμπλήρωμα στην πρώτη προσέγγιση. Μια τέτοια οπτική ενέχει τον κίνδυνο να έρθουν σε αντίθεση οργανώσεις καθιερωμένες εδώ και καιρό, οι οποίες εύκολα εμπίπτουν στις κύριες κατηγορίες της θεσμικής προσέγγισης, με τις νεότερες πρωτοβουλίες του τρίτου τομέα, οι οποίες συχνά αναφέρονται σε συγκεκριμένες αξίες και πρακτικές, παρά σε νομικούς τύπους.

Σήμερα υπάρχει μια ευρεία συμφωνία ότι τα κοινά χαρακτηριστικά αυτών των οργανισμών σχετίζονται με τον παραγωγικό τους σκοπό και την εσωτερική τους δομή. Υπάρχουν βέβαια διάφοροι τρόποι να οριστεί η Κ.Ο., ωστόσο, αυτός που ακολουθεί έχει το πλεονέκτημα να συνδυάζει την νομική/θεσμική προσέγγιση με μια επιβεβαίωση των αξιών και των αρχών που θεμελιώνουν την Κ.Ο. (δηλ. με την κανονιστική προσέγγιση). Αυτός ο ορισμός, ο οποίος χρησιμοποιείται σε διάφορες χώρες, αναφέρει: Η Κ.Ο. περιλαμβάνει οικονομικές δραστηριότητες που αναλαμβάνονται από συνεταιρισμούς και σχετικούς οργανισμούς, κοινωνίες αλληλοβοήθειας και σωματεία, η ηθική στάση των οποίων διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- Σκοπό έχουν κυρίως την παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη τους ή την κοινωνία, παρά την επιδίωξη κέρδους.
- Έχουν ανεξάρτητη διοίκηση.
- Εφαρμόζουν δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την εργασία, έναντι του κεφαλαίου κατά την διανομή του εισοδήματος.

Στην πρώτη αρχή δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι οι δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στον τομέα της Κ.Ο. θα πρέπει να αποσκοπούν στην παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη τους ή την ευρύτερη κοινότητα, και δεν θα πρέπει να αποτελούν μέσον για την επίτευξη οικονομικής απόδοσης στο κεφάλαιο επένδυσης. Η πιθανή δημιουργία πλεονάσματος μπορεί να αποτελέσει ένα μέσο για την υλοποίηση αυτών των υπηρεσιών, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι το κυρίαρχο κίνητρο αυτής της δραστηριότητας.

Η αρχή της ανεξαρτησίας στη διοίκηση αυτών των δραστηριοτήτων συνιστά κατά πρώτο λόγο και έναν τρόπο διάκρισης της κοινωνικής οικονομίας από την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών του δημόσιου τομέα. Οι οικονομικές δραστηριότητες του δημοσίου τομέα, σε γενικές γραμμές, δεν επωφελούνται από μια ευρύτερη ανεξαρτησία η οποία και προσδίδει την απαραίτητη ώθηση στις εθελοντικές πρωτοβουλίες.

Η ανάγκη για μια δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων πηγάζει από την ανάγκη εφαρμογής της αρχής «ένα άτομο μια ψήφος» και όχι «μια μερίδα μια

ψήφος», ή τουλάχιστον της εφαρμογής ενός αυστηρού περιορισμού του αριθμού των ψήφων κατά άτομο στα όργανα λήψης αποφάσεων. Υπάρχει ποικιλία τέτοιων αποτελεσματικών πρακτικών, οι οποίες εδράζονται στην γενική αρχή ότι η θέση του μέλους, και η συμμετοχή του στην λήψη αποφάσεων, δεν επηρεάζονται από το μερίδιο κεφαλαίου που κατέχει .

Όσον αφορά την τελευταία αρχή (προτεραιότητα στα άτομα και την εργασία έναντι του κεφαλαίου), αυτή καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών που εφαρμόζουν οι οργανισμοί της Κ.Ο. περιορισμένη αποδοτικότητα του κεφαλαίου, διανομή του πλεονάσματος μεταξύ των εργαζομένων ή μελών/χρηστών υπό τη μορφή δώρου («bonus»), δημιουργία αποθεματικού για ανάπτυξη της επιχείρησης, άμεση χρήση πλεονάσματος για κοινωνικούς σκοπούς.

1.4 Οι Συνεταιρισμοί

Αφού ορίστηκε αρχικά, ο χώρος της Κ.Ο., αξίζει να εξεταστεί τώρα με μεγαλύτερη λεπτομέρεια η μία από τις τρεις μεγάλες κατηγορίες οργανώσεων που περιλαμβάνονται στα πλαίσια της Κ.Ο., οι συνεταιρισμοί. Παρότι οι συνεταιρισμοί είναι αναμφισβήτητα μέρος της οικονομίας της αγοράς ,διαφέρουν ριζικά από μία παραδοσιακή επιχείρηση. Από τη μια, η κερδοσκοπική επιχείρηση έχει ως σκοπό της να μεγιστοποιεί τα κέρδη στο κεφάλαιο που έχει επενδυθεί στην επιχείρηση, ή και να διασφαλίσει στους επενδυτές ένα σημαντικό κέρδος στην επένδυση τους. Σε ένα συνεταιρισμό, ωστόσο, πρωταρχικός στόχος πρέπει να είναι η παροχή οφελών στην πρωτεύουσα ομάδα ενδιαφερόμενων από την οποία αντλούνται και τα μέλη. Με άλλα λόγια οι συνεταιρισμοί είναι «ανθρωποκεντρικού», σε αντίθεση με τις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις που είναι «κεφαλαιουχικές». Επιπλέον στον συνεταιρισμό η ομάδα των ενδιαφερομένων που έχει τον έλεγχο της επιχείρησης δεν είναι οι επενδυτές αλλά τα μέλη του.

Ένας πληρέστερος ορισμός της έννοιας του συνεταιρισμού περιλαμβάνει: μια επιχείρηση(ένας οικονομικός οργανισμός) που βασίζεται στην αλληλοβοήθεια και ιδρύεται οικιοθελώς. Ανήκει και ελέγχεται από μια ομάδα προσώπων (φυσικά και νομικά), και έχει ως σκοπό την παροχή αμοιβαίων οφελών σε ισότιμη βάση, τα οποία

αποκτώνται από τις δραστηριότητες της επιχείρησης, και όχι κατά κύριο λόγο από τις επενδύσεις σε αυτή. Πέρα από κάποιο καθορισμένο τόκο στις μερίδες, κανένα πλεονέκτημα δεν δίνεται στα μέλη τους με βάση τις επενδύσεις τους. Επιπλέον, η συμμετοχή στην διοίκηση δεν εξαρτάται από το μέγεθος της επένδυσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα διανέμεται ένα δίκαιο μέρος στο επενδυμένο κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένου και αυτού των μελών.

1.5 Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί

Στο πλαίσιο αυτής της γενικής έννοιας του συνεταιρισμού, υπάγεται και η ειδική ομάδα συνεταιρισμών που ονομάζονται Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί, και παρουσιάζουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Οι συνηθισμένοι συνεταιρισμοί δεν επιδιώκουν απαραίτητα ένα κοινωνικό σκοπό γιατί συνήθως επιδιώκουν έναν αλληλοβοηθητικό σκοπό μεταξύ των μελών τους. Παρόλα αυτά οι μόνες ιδιωτικές επιχειρήσεις, που μπορούν να έχουν ένα κοινωνικό σκοπό είναι οι συνεταιρισμοί, μόνο που περιορίζουν τα κοινωνικά τους οφέλη αποκλειστικά στα μέλη τους. Σε αντίθεση μ' αυτό, οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί συνδυάζουν επιχειρηματικές δραστηριότητες με έναν κοινωνικό σκοπό, προσφέροντας υπηρεσίες τόσο στα μέλη τους όσο και στο κοινωνικό σύνολο. Κύριοι στόχοι τους είναι η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και η ενσωμάτωση μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων στην αγορά εργασίας, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον τομέα της υγείας, αλλά και των κοινωνικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Μια μορφή λοιπόν αυτού του είδους των συνεταιρισμών είναι και οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης, που αναπτύχθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία στη χώρα μας.

Η δράση των Κοινωνικών Συνεταιρισμών βρίσκεται σε πλήρη συνάφεια και με την Ευρωπαϊκή πολιτική για την Απασχόληση, και ειδικότερα με τον πυλώνα για την απασχόληση, όπου προτάσσεται η ενεργοποίηση και ο προσανατολισμός των πολιτικών προς την υποστήριξη της ενεργού συμμετοχής του ανέργου. Προτείνεται να αντικατασταθούν τα παθητικά από ενεργά μέτρα, ώστε κάθε κράτος-μέλος να ορίσει ένα στόχο για τον αριθμό των ατόμων που θα μεταφερθούν από την παθητική υποστήριξη εισοδήματος σε ενεργά μέτρα συνδεδεμένα με την απασχόληση.

Ειδικότερα, η λειτουργία των Κοι.Σ.Π.Ε. εντάσσεται στις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις της Πράσινης Βίβλου για την βελτίωση της ψυχικής υγείας του πληθυσμού, και προς μια στρατηγική σχετικά με την ψυχική υγεία για την Ε.Ε. Στην Ελλάδα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης «Ψυχαργός», αναγνωρίζοντας την μετατόπιση της έμφασης από την ψυχιατρική περίθαλψη προς τη φροντίδα ψυχικής υγείας, προχώρησε στην αναθεώρηση του παραδοσιακού κλειστού μοντέλου προστασίας των ψυχικά ασθενών, προωθώντας διαδικασίες Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, κεντρικός σκοπός της οποίας είναι η ανάπτυξη των υπηρεσιών στην κοινότητα, ώστε ο ασθενής να εξυπηρετείται κοντά στο οικογενειακό του περιβάλλον και να υποστηρίζεται από αυτό, διατηρώντας παράλληλα με όλα τα μέσα την κοινωνική του δραστηριότητα.

Κεφάλαιο 2

Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.)

2.1 Τα πρώτα βήματα των Κοι.Σ.Π.Ε.

Πρόκειται για μια ιδέα για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για άτομα που έχουν προβλήματα ψυχοκοινωνικής φύσεως που ξεπρόβαλε κυρίως μέσα από την ίδρυση συνεταιρισμών που λειτουργούσαν εντός και εκτός των ψυχιατρικών νοσοκομείων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρείχε βοήθεια στην Ελλάδα για την δημιουργία δομών που θα προωθούσαν την ψυχιατρική μεταρρύθμιση, καθώς επίσης βοήθεια για την από-ιδρυματοποίηση μεγάλων ψυχιατρικών νοσοκομείων. Επίσης αυτές τις εξελίξεις τις χρηματοδοτούν και ορισμένα Ευρωπαϊκά προγράμματα.

Στις αρχές του 1990 λειτούργησαν μέσα στα πλαίσια των Κρατικών Ψυχιατρείων οι λεγόμενες άτυπες θεραπευτικές συνεταιριστικές μονάδες. Πιο συγκεκριμένα επρόκειτο για δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν από τους ψυχικά ασθενείς και το νοσηλευτικό τους προσωπικό, με σκοπό την εργασιακή απασχόληση των ασθενών στα πλαίσια της θεραπείας τους. Οι μονάδες αυτές αποτέλεσαν το «μονοπάτι» των Κοι.Σ.Π.Ε, παρά την επιτυχή δράση τους όμως αντιμετώπισαν και προβλήματα σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας.

2.2 Γενικά για τους Κοι.Σ.Π.Ε

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, και συμβάλλουν στην θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια. Οι Κοι.Σ.Π.Ε είναι νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, με περιορισμένη ευθύνη των μελών τους που θεσπίστηκαν με τον Ν.2716/99 του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Οι Κοι.Σ.Π.Ε είναι μια ιδιαίτερη μορφή συνεταιρισμού

αφού παράλληλα είναι παραγωγικές και εμπορικές μονάδες αλλά και Μονάδες Ψυχικής Υγείας, η ανάπτυξη και η εποπτεία των οποίων ανήκει στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και ασκείται από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας. Μπορούν επίσης να ιδρύουν και να διατηρούν καταστήματα πώλησης και υποκαταστήματα οπουδήποτε, να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, καθώς και σε αναπτυξιακά προγράμματα, ή να συμμετέχουν με άλλες επιχειρήσεις ή εταιρίες στην πραγματοποίηση τους. Ένας Κοι.Σ.Π.Ε μπορεί να αποτελέσει ένα μικτό σύστημα διαφορετικών οικονομικών ή και άλλων δραστηριοτήτων το οποίο να περιλαμβάνει διαφορετικές επιμέρους μονάδες. Οι Κοι.Σ.Π.Ε έχουν έδρα τους το δήμο στον οποίο εδρεύει η διοίκηση τους. Σε κάθε τομέα Ψυχικής Υγείας μπορεί να ιδρυθεί μόνο ένας Κοι.Σ.Π.Ε.

Τα πλεονεκτήματα των Κοι.Σ.Π.Ε είναι:

- Ο συμμετοχικός και δημοκρατικός χαρακτήρας στη διαδικασία λήψεων αποφάσεων.
- Επαγγελματική επανένταξη ψυχικά ασθενών.
- Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της κοινής γνώμης.
- Ο διττός ρόλος των ψυχικά ασθενών στον Κοι.Σ.Π.Ε ως μέλη του και ως εργαζόμενοι χωρίς το ένα να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση άλλου.
- Η σύνθεση των εταίρων εξασφαλίζει τη συμμετοχή των ψυχικά ασθενών στη λήψη αποφάσεων.
- Υπάρχει η δυνατότητα παραχώρησης χρήσης εγκαταστάσεων και εξοπλισμού από ψυχιατρικά και άλλα νοσοκομεία, μονάδες ψυχικής υγείας και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Απαλλάσσονται από κάθε φόρο, άμεσο, έμμεσο και εκτός του φ.π.α

2.3 Η Σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε

Η σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε ρυθμίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν.1667/1986, που αναφέρει ότι απαιτείται η σύνταξη καταστατικού που υπογράφεται από δεκαπέντε τουλάχιστον πρόσωπα και καταχωρείται στο μητρώο συνεταιρισμών του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός, χωρίς όμως τον περιορισμό για υπογραφή του καταστατικού από εκατό τουλάχιστον πρόσωπα αν πρόκειται για καταναλωτικό συνεταιρισμό.

2.4 Τα Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε

Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε μπορούν να γίνουν άτομα από τις εξής κατηγορίες:

- Άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα ηλικίας τουλάχιστον 15 ετών. Τα μέλη από την κατηγορία αυτή υποχρεωτικά πρέπει να συμμετέχουν στον Κοι.Σ.Π.Ε με ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο του 35%.
- Εργαζόμενοι στο χώρο ψυχικής υγείας-δημόσιοι υπάλληλοι-επαγγελματίες ψυχικής υγείας του Ε.Σ.Υ. Τα μέλη από την κατηγορία αυτή υποχρεωτικά πρέπει να συμμετέχουν στον Κοι.Σ.Π.Ε με ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 45%.
- Δήμοι-κοινότητες ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εφόσον προβλέπεται από το καταστατικό του Κοι.Σ.Π.Ε Τα μέλη από την κατηγορία αυτή υποχρεωτικά πρέπει να συμμετέχουν στον Κοι.Σ.Π.Ε σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 20%.

2.5 Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών

Από την συνεταιριστική σχέση απορρέει σειρά δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τα μέλη. Τα μέλη έχουν τόσο διοικητικά, όσο και περιουσιακά δικαιώματα.

Δικαιώματα των μελών

α. Το δικαίωμα συμμετοχής στη γενική συνέλευση

το δικαίωμα συμμετοχής στη γενική συνέλευση περιλαμβάνει το δικαίωμα παράστασης σ αυτήν, το δικαίωμα λόγου, το δικαίωμα υποβολής προτάσεων και αιτήσεων και το δικαίωμα συμμετοχής με την ψήφο στη λήψη αποφάσεων. Δικαίωμα συμμετοχής στη συνέλευση έχει κατ αρχήν κάθε συνέταιρος , ανεξάρτητα από το πότε απέκτησε την ιδιότητα του, και από το αν έχει εκπληρώσει τις ταμειακές του υποχρεώσεις. Τα νέα μέλη δικαιούνται να μετάσχουν στη γενική συνέλευση, όχι από τη στιγμή της αποδοχής της αίτησης εγγραφής από το διοικητικό συμβούλιο, άλλα από την έγκριση της αποδοχής από την γενική συνέλευση.

Κάθε συνέταιρος έχει στη γενική συνέλευση δικαίωμα μόνο μιας ψήφου. Οι συνεταιρισμοί είναι, δημοκρατικές οργανώσεις. Στον συνεταιρισμό όλα τα μέλη έχουν την ίδια επιρροή στη διοίκηση του και γενικά στη διαμόρφωση της ζωής του.

Υλοποιείται η αρχή «ένα πρόσωπο μια ψήφος» και είναι εννοιολογικό στοιχείο του συνεταιρισμού.

Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στην γενική συνέλευση αυτοπροσώπως, εκτός και αν το καταστατικό προβλέπει την αντιπροσώπευση διαμέσου άλλου μέλους εξουσιοδοτημένου από αυτά. Ειδικότερα τα μέλη της πρώτης κατηγορίας παρέχουν έγκυρη εξουσιοδότηση κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα για δικαιοπρακτική ικανότητα. Η εξουσιοδότηση παρέχεται με απλό έγγραφο. Κάθε παριστάμενο μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύει μόνο.

β. Το δικαίωμα ενημέρωσης

Ο συνέταιρος έχει το δικαίωμα να ζητεί πληροφορίες για την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού και να παίρνει αντίγραφα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης του ισολογισμού και του λογαριασμού κερδών και ζημιών. Η παροχή πληροφοριών περιλαμβάνει απαντήσεις σε ερωτήσεις, διευκρινήσεις σε όσα γνωστοποιήθηκαν με ανακοινώσεις που γίνονται υποχρεωτικά από τα όργανα του συνεταιρισμού. Τα μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να εκτιμήσουν την κατάσταση του συνεταιρισμού και να ασκηθούν ορθά τα δικαιώματά τους, μόνο αν έχουν τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την πορεία των συνεταιριστικών υποθέσεων. Από την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών και την ποιότητα τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η συμμετοχή των συνεταίρων στη διαμόρφωση της ζωής του συνεταιρισμού και η υλοποίηση της συνεταιριστικής αρχής της αυτοδιοίκησης.

γ. Το δικαίωμα συμμετοχής στις συνεταιρικές συναλλαγές

Το δικαίωμα συμμετοχής στις συνεταιρικές συναλλαγές είναι το σπουδαιότερο δικαίωμα του συνέταιρου. Ο συνεταιρισμός έχει ως σκοπό την κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα με την θεραπεία τους και την κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια. Η υλοποίηση του σκοπού προϋποθέτει την συμμετοχή των συνεταίρων στις συνεταιρικές συναλλαγές. Περίπτωση αποκλεισμού του συνέταιρου από τις συνεταιρικές συναλλαγές συντρέχει μόνο στην περίπτωση διαγραφής του. Το δικαίωμα συμμετοχής στις συναλλαγές πηγάζει ευθέως από τη διάταξη που καθορίζει το σκοπό του κοινωνικού συνεταιρισμού.

δ. Το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη

Το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 12 μετά την αφαίρεση των αποθεματικών, το υπόλοιπο των καθαρών κερδών διανέμεται μεταξύ των μελών. Αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, τα μισά καθαρά κέρδη

διανέμονται ανάλογα με τις συνεταιριστικές μερίδες, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου και του καταστατικού και τα άλλα μισά ανάλογα με την ποσοστιαία συμμετοχή τους στις εργασίες του συνεταιρισμού. Το καταστατικό καθορίζει τον τρόπο της ποσοστιαίας συμμετοχής. Η διάταξη αυτή αφενός προβλέπει διανομή των καθαρών κερδών στους συνεταίρους και αφετέρου ορίζει τον τρόπο διανομής εφόσον το καταστατικό δεν προβλέπει διαφορετικό τρόπο διανομής.

ε. Το δικαίωμα συμμετοχής στο προϊόν της εκκαθάρισης

Ο συνέταιρος έχει δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισης ανάλογα με τις συνεταιριστικές του μερίδες. Κατά την εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις και ιδίως εισπράττονται οι απαιτήσεις ρευστοποιείται η περιουσία και πληρώνονται τα χρέη του συνεταιρισμού. Το υπόλοιπο διανέμεται στους συνεταίρους ανάλογα με τις μερίδες τους εκτός και αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό. Το δικαίωμα συμμετοχής στο προϊόν της εκκαθάρισης δεν μπορεί να αποκλειστεί από το καταστατικό.

Υποχρεώσεις των μελών

α. Η υποχρεωτική καταβολή της αρχικής συνεταιρικής μερίδας

Κάθε μέλος εγγράφεται για μια υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα που καθορίζεται από το καταστατικό. Η υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα που καθορίζει στο καταστατικό. Η υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα δεν είναι ανάγκη να έχει καταβληθεί κατά το χρόνο απόκτησης της ιδιότητας του μέλους αρκεί η καταβολή της να ακολουθήσει μεταγενέστερα.

β. Η υποχρέωση καταβολής έκτακτης εισφοράς

Τα μέλη του κοινωνικού συνεταιρισμού υποχρεούνται σε καταβολή έκτακτης εισφοράς με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, αν ο συνεταιρισμός αδυνατεί να πληρώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του ή αν κατά την σύνταξη του ισολογισμού διαπιστωθεί ότι το παθητικό υπερβαίνει το ενεργητικό κατά το ένα τρίτο του συνολικού ποσού της ευθύνης όλων των συνεταίρων.

γ. Καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς του καταστατικού

Τα μέλη υποχρεούνται να καταβάλουν ορισμένο χρηματικό ποσό για την κάλυψη ζημιών του συνεταιρισμού.

δ. Η υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς από τους νέους συνεταίρους

Κάθε νέο μέλος υποχρεούται να καταβάλει εκτός από το ποσό της μερίδας του και εισφορά ανάλογη προς την καθαρή περιουσία του συνεταιρισμού όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης.

ε. Η ευθύνη των συνεταίρων για χρέη του συνεταιρισμού

Τα μέλη ευθύνονται για τα χρέη του συνεταιρισμού σε τρίτους μέχρι το ποσό της συνεταιριστικής τους μερίδας. Η ευθύνη των μελών υφίσταται και για χρέη που είχαν δημιουργηθεί πριν γίνουν μέλη.

2.6 Οι Εργαζόμενοι των Κοι.Σ.Π.Ε

Εργαζόμενοι στους Κοι.Σ.Π.Ε μπορούν να γίνουν τα μέλη μόνο των δύο πρώτων κατηγοριών καθώς και επαγγελματίες που δεν είναι εγγεγραμμένα μέλη. Ο Κοι.Σ.Π.Ε είναι επιφορτισμένος με την αμοιβή τόσο των ψυχικά πασχόντων όσο και των επαγγελματιών με τους οποίους συνεργάζεται ενώ δεν βαρύνεται με την αμοιβή των μελών-εργαζομένων της δεύτερης κατηγορίας. Οι τελευταίοι, όντας δημόσιοι υπάλληλοι στο χώρο της ψυχικής υγείας μπορούν ύστερα από αίτησή τους στον Κοι.Σ.Π.Ε και έγκριση από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας, όπου ανήκουν, να απασχολούνται παράλληλα, να μετακινούνται ή να αποσπώνται με την συναίνεση τους στον Κοι.Σ.Π.Ε. Οι εργαζόμενοι αυτοί συνεχίζουν να πληρώνονται από τη δομή προέλευσής τους, ενώ οι συνεταιρισμοί οφείλουν να καταβάλουν σε αυτούς μόνο τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν λόγω της εργασίας τους σε αυτούς. Οι ψυχικά πάσχοντες από την άλλη απασχολούνται και αμείβονται ανάλογα με την παραγωγικότητά τους και το χρόνο απασχόλησής τους. Η αμοιβή αυτή προστίθεται στα όποια επιδόματα ή συντάξεις παίρνουν. Αν είναι ανασφάλιστοι, τους ασφαλίσει ο Κοι.Σ.Π.Ε στον αντίστοιχο ασφαλιστικό φορέα.

2.7 Η Εγγραφή μελών και συνεταιριστικές μερίδες

Τα ιδρυτικά μέλη γίνονται μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε με την υπογραφή του καταστατικού. Η εγγραφή νέων μελών είναι πάντοτε ελεύθερη σε νομικά και φυσικά πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του νόμου και του καταστατικού. Τα μέλη μπορεί να αποχωρήσουν από τους Κοι.Σ.Π.Ε με γραπτή δήλωση τους, που υποβάλλεται στο Δ.Σ τρεις μήνες τουλάχιστον πριν από το τέλος της οικονομικής χρήσης. Κάθε μέλος εγγράφεται με μια υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα που καθορίζεται στο καταστατικό. Η συνεταιριστική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη. Το καταστατικό μπορεί να επιτρέπει την απόκτηση από κάθε μέλος έως πέντε προαιρετικών συνεταιριστικών μερίδων, εκτός από την υποχρεωτική μερίδα. Η συνεταιριστική ιδιότητα δεν κληρονομείται ούτε κληροδοτείται. Κάθε νέο μέλος υποχρεούται να καταβάλει, εκτός από το ποσό της μερίδας του, εισφορά ανάλογη προς την καθαρή περιουσία του συνεταιρισμού, όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης. Τα μέλη ευθύνονται για τα χρέη των συνεταιρισμών σε τρίτους μέχρι το ποσό της συνεταιριστικής τους μερίδας.

2.8 Η Διοίκηση των Κοι.Σ.Π.Ε

Η Γενική Συνέλευση των μελών είναι το ανώτατο όργανο του Κοι.Σ.Π.Ε, το οποίο αποφασίζει για κάθε υπόθεση που δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου και έχει την εποπτεία και τον έλεγχο των οργάνων της Διοίκησης. Πιο συγκεκριμένα, στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γ.Σ υπάγονται: α) η τροποποίηση του καταστατικού, β) η συγχώνευση, παράταση της διάρκειας, η διάλυση και αναβίωση του συνεταιρισμού, γ) η έγκριση των ειδικών κανονισμών εργασίας και προσωπικού, δ) η συμμετοχή σε εταιρεία και η αποχώρηση από αυτή, ε) οι γενικοί όροι της δραστηριότητας του συνεταιρισμού ανάλογα με τους σκοπούς του, ιδίως της συγκέντρωσης και της από κοινού πώλησης των προϊόντων του, στ) η έγκριση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης. Τέλος, η παύση των μελών των οργάνων της Διοίκησης οποτεδήποτε για σπουδαίο λόγο, και ειδικότερα για παράβαση καθήκοντος ή για ανικανότητα να ασκήσουν την τακτική διαχείριση.

Η Γ.Σ απαρτίζεται από όλα τα μέλη, που συνέρχονται σε τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση όπως ορίζει ο παρών νόμος. Όλα τα μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε ανεξάρτητα από κατηγορία μετέχουν και ψηφίζουν αυτοπροσώπως.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε διοικούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από επτά τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά που εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση. Η σύνθεση του Δ.Σ είναι η ακόλουθη: Πέντε (5) μέλη της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, καθώς και δύο (2) μέλη της πρώτης κατηγορίας, εφόσον δεν τελούν σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση. Το Δ.Σ με πρόσκληση του συμβούλου που πλειοψήφησε συνέρχεται και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία Πρόεδρο, Ταμία, και Γραμματέα, οι οποίοι προέρχονται από τη β' και γ' κατηγορία μελών. Η διάρκεια της θητείας του Δ.Σ είναι τριετής και συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση μια φορά το μήνα και σε έκτακτη όταν το συγκαλέσει ο Πρόεδρος ή το ζητήσουν τρία από τα μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών.

Ένα ακόμη διοικητικό όργανο των Κοι.Σ.Π.Ε είναι το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) μέλη που εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση, ενώ το ίδιο μέλος δεν μπορεί να μετέχει στο Ε.Σ και στο Δ.Σ. Μέλη της πρώτης κατηγορίας δεν μετέχουν στο Ε.Σ, ενώ τα μέλη του Ε.Σ και του Δ.Σ δεν επιτρέπεται να έχουν μεταξύ τους συγγένεια μέχρι δεύτερο βαθμό ή να είναι σύζυγοι. Το Ε.Σ ελέγχει τις πράξεις του Δ.Σ καθώς και την τήρηση των αποφάσεων της Γ.Σ από το Δ.Σ. Το Ε.Σ. έχει το δικαίωμα και καθήκον να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου ή στοιχείων των συνεταιρισμών, να διενεργεί λογιστικό και διαχειριστικό έλεγχο και να παρακολουθεί την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού.

2.9 Η Χρηματοδότηση των Κοι.Σ.Π.Ε

Οι πόροι των συνεταιρισμών προέρχονται από: α) επιχορήγηση από τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα των Δημοσίων Επενδύσεων αποκλειστικά για συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ε.Ε ή Διεθνείς Οργανισμούς, β) χρηματοδότηση από Εθνικούς Οργανισμούς, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Αναπτυξιακά Προγράμματα, γ) Κληροδοτήματα, δωρεές και παραχωρήσεις της χρήσης περιουσιακών στοιχείων, δ) έσοδα από την εκμετάλλευση περιουσιακών τους στοιχείων, ε) έσοδα από την άσκηση των δραστηριοτήτων των Κοι.Σ.Π.Ε. Το

κεφάλαιο των Κοι.Σ.Π.Ε απαρτίζεται από τις συνεταιριστικές μερίδες, το τακτικό αποθεματικό, το έκτακτο αποθεματικό και τα ειδικά αποθεματικά του άρθρου 12 του νόμου.

Το τακτικό αποθεματικό σχηματίζεται από την παρακράτηση τουλάχιστον ενός εικοστού των καθαρών κερδών χρήσης. Ειδικό αποθεματικό σχηματίζεται από την εισφορά νέων μελών ανάλογη προς την καθαρή περιουσία των Κοι.Σ.Π.Ε όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης. Σε περίπτωση διάλυσης των συνεταιρισμών το ειδικό αυτό αποθεματικό δεν διανέμεται εξίσου στα μέλη του, αλλά διατίθεται για παρεμφερείς σκοπούς. Μετά την αφαίρεση των αποθεματικών, το υπόλοιπο των καθαρών κερδών διανέμεται μεταξύ των μελών.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε υποχρεούνται να δημοσιεύουν περίληψη του ισολογισμού τους στον αθηναϊκό ή επαρχιακό τύπο, ανάλογα με το που βρίσκεται η έδρα τους. Οι εν λόγω συνεταιρισμοί τηρούν τα εξής βιβλία: α) βιβλίο Εσόδων-Εξόδων, που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία β) ημερολόγιο, βιβλίο υπογραφών κινητής και ακίνητης περιουσίας και βιβλίο επιστολών που προβλέπει η εμπορική νομοθεσία γ) βιβλίο πρακτικών Δ.Σ., Ε.Σ. και Γ.Σ., στα οποία καταχωρούνται τα πρακτικά των αντίστοιχων οργάνων, δ) βιβλίο μητρώου μελών Κοι.Σ.Π.Ε στο οποίο καταχωρούνται με χρονολογική σειρά η ημερομηνία εγγραφής, τα στοιχεία ταυτότητας του μέλους, ο αριθμός των μερίδων και η αξία τους, η εισφορά νέων μελών και η χρονολογία τυχόν αποχώρησης ή διαγραφής των μελών.

Η δημιουργία των Κοι.Σ.Π.Ε διευκολύνεται και ενθαρρύνεται με μέτρα που προβλέπονται ήδη από το νόμο, και τα οποία είναι οικονομικά (διατήρηση των κοινωνικών παροχών για τα μέλη του συνεταιρισμού που εισπράττουν επιδόματα και συντάξεις, παράλληλα με, και ανεξάρτητα από, την αμοιβή τους από το συνεταιρισμό), φορολογικά (απαλλαγή των συνεταιρισμών από το φόρο εισοδήματος και από κρατήσεις υπέρ τρίτων), και επιχειρησιακά (παραχώρηση για χρήση κινητών και μη περιουσιακών στοιχείων και εγκαταστάσεων του Δημοσίου).

2.10 Ελλείψεις και προβλήματα των Κοι.Σ.Π.Ε

Πέρα από ορισμένα αδύνατα σημεία, θα πρέπει να τονιστεί ότι οι περισσότεροι φορείς επισημαίνουν έλλειψη στήριξης του έργου των Κοι.Σ.Π.Ε από την πλευρά του Υπουργείου Υγείας και πρόνοιας. Μοιάζει να ξεκίνησε μια προσπάθεια με την

νομοθέτηση των Κοι.Σ.Π.Ε, η οποία όμως δεν έχει στην συνέχεια την έμπρακτη στήριξη της πολιτείας πέρα από τις οποίες πρόνοιες του νόμου. Κάποιοι βάσιμα υποστηρίζουν ότι ίσως η ίδρυση των Κοι.Σ.Π.Ε, που ήρθε με αρκετή καθυστέρηση σε σχέση με την ευρωπαϊκή εμπειρία, να ήταν αποτέλεσμα πιέσεων από την Ε.Ε στο πλαίσιο της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. Επιπλέον, οι Κοι.Σ.Π.Ε ήρθαν να βελτιώσουν την εικόνα της χώρας προς τα έξω στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, σ' ένα τομέα όπου η Ελλάδα υστερούσε, και ακόμη υστερεί, σε σχέση με τους κοινοτικούς της εταίρους. Το κομβικό ερώτημα που παραμένει είναι εάν υπάρχει η πολιτική βούληση [από την επίσημη πολιτεία] για ουσιαστική στήριξη του έργου των Κοι.Σ.Π.Ε, ώστε να σταθούν γρήγορα στα πόδια τους, να αυξήσουν τις δραστηριότητές τους, να ιδρυθούν νέοι Κοι.Σ.Π.Ε, και να επεκταθεί αυτή η μορφή κοινωνικής επιχειρηματικότητας και σε άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επαγγελματικής αποκατάστασης.

Οι περισσότεροι Κοι.Σ.Π.Ε θα απαντήσουν αρνητικά στο παραπάνω ερώτημα χωρίς καμία διάθεση μοιρολατρίας, παρουσιάζονται ωστόσο αναγκασμένοι να αναγνωρίσουν ευθέως αυτή την πραγματικότητα. Κατ' αρχήν, δεν υπάρχει η πρόβλεψη στο νόμο για μια σταθερή χρηματοδότηση από πλευράς του Υπουργείου για την κάλυψη ορισμένων εξόδων των Κοι.Σ.Π.Ε, εκτός από την δυνατότητα που έχουν να αιτηθούν την ένταξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων τους στο συγχρηματοδοτούμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγείας και Πρόνοιας» 2000-2006. Με το πρόγραμμα αυτό οι χρηματοδοτήσεις που παρέχει είναι για δώδεκα μήνες και φαίνεται πως όλοι οι Κοι.Σ.Π.Ε θα αποστερηθούν σημαντικών πόρων, και μερικοί από αυτούς, ιδίως οι νεώτεροι, θα αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.

Κάποιοι άλλοι υπεύθυνοι τονίζουν, όχι τόσο την έλλειψη χρηματοδότησης (Κοι.Σ.Π.Ε Λέρου, Θεσσαλονίκης) όσο την απουσία στον νόμο κάποιου είδους δέσμευσης (πέρα από την προτροπή) για την απορρόφηση των προϊόντων και των υπηρεσιών των Κοι.Σ.Π.Ε από τους φορείς του Δημοσίου. Βέβαια, το ζήτημα αυτό δεν είναι απαραίτητο να ρυθμιστεί νομοθετικά, καθώς θα αρκούσε ενδεχομένως και σε κάθε περίπτωση, θα βοηθήσει σημαντικά μια εκδήλωση ενδιαφέροντος και άσκηση πίεσης από πλευράς Υπουργείου προς τους Προϊσταμένους των Νοσοκομειακών Μονάδων για την καλύτερη και πιο στενή συνεργασία τους με τους Κοι.Σ.Π.Ε. Δυστυχώς αυτό το ενδιαφέρον δεν φαίνεται να υφίστανται αναδεικνύοντας την έλλειψη πολιτικής βούλησης για έμπρακτη υποστήριξη των

Κοι.Σ.Π.Ε από το κράτος, τουλάχιστον στα πρώτα και πιο δύσκολα χρόνια της λειτουργίας τους.

Ένα ακόμη προβληματικό σημείο στον νόμο έχει να κάνει με την απασχόληση των μελών της δεύτερης κατηγορίας στους Κοι.Σ.Π.Ε. Ο Νόμος προβλέπει ότι οι υπάλληλοι από τον χώρο της Ψυχικής Υγείας, που απασχολούνται ήδη σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας του Τομέα μπορούν να απασχολούνται παράλληλα, να μετακινούνται ή να αποσπώνται στον Κοι.Σ.Π.Ε ύστερα από την αίτηση τους στον Κοι.Σ.Π.Ε και έγκριση του Προϊστάμενου της Δομής στην οποία ανήκουν. Ο νόμος θέλησε να «προικοδοτήσει» τους νεοσύστατους Κοι.Σ.Π.Ε με κάποιο προσωπικό, χωρίς όμως να προβεί σε επιπλέον δαπάνες γι αυτό το προσωπικό καθώς δεν γίνονται προσλήψεις νέου προσωπικού αλλά ουσιαστικές μετακινήσεις στο ήδη υπάρχον – και σε έλλειψη – προσωπικό των μονάδων ψυχικής υγείας. Πως λοιπόν εξασφαλίζεται από την μία η ικανοποιητική σε αριθμό στελέχωση των Κοι.Σ.Π.Ε και από την άλλη ότι τα στελέχη που εργάζονται την μία χρονική στιγμή στον Κοι.Σ.Π.Ε δεν θα επιστρέψουν στην δομή από την οποία προέρχονται.

Ο νόμος σε αυτό το σημείο δεν μπορεί να δώσει μία ξεκάθαρη απάντηση. Από τις τρεις περιπτώσεις απασχόλησης που αναφέρει ο νόμος μόνο οι δύο πρώτες μπορούν να υλοποιηθούν (παράλληλη απασχόληση-μετακίνηση). Όπως διευκρινίστηκε στις συνεντεύξεις οι δυνατότητα της απόσπασης που θα είχε και πιο μόνιμο χαρακτήρα δεν έχει πραγματοποιηθεί ως τώρα καθώς οι Κοι.Σ.Π.Ε είναι πολύ καινούργιοι και μικροί οργανισμοί ώστε διαθέτουν την γραφειοκρατική που διαθέτει μια οργανωμένοι δημόσια υπηρεσία και γι αυτό τον λόγο οι υπάλληλοι παραμένουν συνδεδεμένοι οργανικά με την δομή απ όπου προέρχονται. Στην περίπτωση λοιπόν της μετακίνησης υπάρχουν δυο κομβικά σημεία, το πρώτο έχει να κάνει με την επιθυμία του υπαλλήλου να εργαστεί για τον Κοι.Σ.Π.Ε και το δεύτερο με την απαραίτητη έγκριση από τον προϊστάμενο του. Υπάρχουν λοιπόν δικλίδες ασφαλείας για την ροή των υπαλλήλων προς τον Κοι.Σ.Π.Ε, και εάν σε αυτές προσθέσουμε και την δυνατότητα του υπαλλήλου ανά πάσα στιγμή με αίτηση του να επιστρέψει στην προηγούμενη του θέση (από την οποία ουσιαστικά δεν είχε φύγει) τότε τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο περίπλοκα. Όλα τα παραπάνω σκιαγραφούν μια ρευστή κατάσταση όσον αφορά αυτό το κομμάτι του προσωπικού των Κοι.Σ.Π.Ε, ένα προσωπικό που θεσμικά και πρακτικά παίζει ένα σημαντικό και αναντικατάστατο ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία του συνεταιρισμού.

Μια ακόμη κριτική στον Νόμο 2716 είναι τα δεσμευτικά ποσοστά για τις τρεις κατηγορίες των μελών. Συγκεκριμένα, ο Κοι.Σ.Π.Ε της Λέρου προτείνει την τήρηση των ποσοστών αυτών μόνο για την ιδρυτική του Γ.Σ, και ύστερα την χαλάρωση των περιορισμών, καθώς αυτοί έχουν ως αποτέλεσμα να αποκλείονται μέλη της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας που θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν.

Εκτός από την έλλειψη χρηματοδότησης, την ελλιπή στήριξη των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων από Δημόσιους Φορείς και την προβληματική στελέχωση τους από επαγγελματίες του χώρου της Ψυχικής Υγείας, οι Κοι.Σ.Π.Ε αντιμετωπίζουν και μια άλλη σειρά προβλημάτων.

Είναι γνωστό ότι η ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στη χώρα μας έρχεται αντιμέτωπη με την ύπαρξη έντονης γραφειοκρατίας. Συνεπώς οι Κοι.Σ.Π.Ε δεν θα μπορούσαν να αποτελούν εξαίρεση. Σε αυτό το γενικό πλαίσιο, όλοι οι Κοι.Σ.Π.Ε αντιμετώπισαν προβλήματα κατά την εναρκτήρια φάση της λειτουργίας τους. Ειδικότερα για τους Κοι.Σ.Π.Ε οι Δημόσιες Υπηρεσίες πρόβαλλαν γραφειοκρατικά προσκόμματα που αφορούσαν σε πρόνοιες του νόμου για ζητήματα ασφάλισης, επιδομάτων, συντάξεων και φορολογίας πολλές φορές, αναφορικά με ορισμένες ευνοϊκές ρυθμίσεις του νόμου, όπως η μη διακοπή των παροχών (συντάξεων, επιδομάτων κ.α.) προς τους ψυχικά πάσχοντες και μετά την έναρξη της εργασίας τους στον Κοι.Σ.Π.Ε, ή η απαλλαγή από την φορολόγηση των Κοι.Σ.Π.Ε (πλην του Φ.Π.Α), δεν αρκούσε μια απλή εξήγηση από τους υπευθύνους των Κοι.Σ.Π.Ε και η επίδειξη του νόμου, αλλά ήταν αναγκαία μια εγκύκλιος της αρμόδιας υπηρεσίας ή του υπουργείου που θα διευκρίνιζε το καινούργιο καθεστώς.

Σε τέσσερις περιπτώσεις (Διάπλους, Θεσσαλονίκη, Κέρκυρα, Λέρος) παρουσιάστηκαν προβλήματα σχετικά με την διατήρηση των επιδομάτων-συντάξεων, ενώ σε θέματα φορολόγησης μόνο σε μία περίπτωση. Σε αρκετούς Κοι.Σ.Π.Ε, οι καλές προσωπικές σχέσεις των διοικούντων με τους προϊσταμένους των δημόσιων υπηρεσιών βοήθησαν στη γρήγορη υπέρβαση αυτών των γραφειοκρατικών δυσκολιών, γεγονός, ωστόσο που δεν υπογραμμίζει την θεσμική, εκ μέρους της πολιτείας, αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Μια άλλη κατηγορία προβλημάτων είχαν να κάνουν με ζητήματα εσωτερικής οργάνωσης, ιδίως κατά τα πρώτα βήματα των Κοι.Σ.Π.Ε, καθώς τα περισσότερα στελέχη τους προέρχονταν από το χώρο της ψυχικής υγείας , και όχι από τον επιχειρηματικό χώρο. Αυτό υπήρξε μια εγγενής αδυναμία για τους Κοι.Σ.Π.Ε, αφού μη επιχειρηματίες έπρεπε να ασκήσουν επιχειρηματικότητα και να εξοικειωθούν

σταδιακά με νέους γι αυτούς τομείς δραστηριότητας (ειδικότερα με φορολογικά, ασφαλιστικά και λογιστικά ζητήματα). Η κατάσταση αυτή από την μια ενείχε τον κίνδυνο λήψης λανθασμένων αποφάσεων, και από την άλλη αποτελούσε μια εκπαιδευτική διαδικασία για τους εργαζόμενους της δεύτερης κατηγορίας. Μέσα από την τελευταία, αλλά και από μια ευρύτερη ωρίμανση των συνθηκών, θα μπορούσε να προκύψει η πρόσληψη κάποιου εξειδικευμένου προσωπικού, πλέον σαν μια επιχειρηματική απόφαση των διοικούντων. Σε αρκετές περιπτώσεις όπως Κέρκυρα, Φωκίδα η πρόσληψη ενός μάνατζερ για να συνδράμει την οργάνωση του έργου του Κοι.Σ.Π.Ε, καταδεικνύει στην πράξη την εκδίπλωση της εν λόγω διεργασίας.

Αν και τονίστηκε μόνο από τον υπεύθυνο του Κοι.Σ.Π.Ε Θεσσαλονίκης, το πρόβλημα αυτό μπορεί να απαντά σε κάποιο βαθμό και σε άλλους Κοι.Σ.Π.Ε που στελεχώνονται κυρίως από εργαζόμενους της δεύτερης κατηγορίας απ τον χώρο του Δημοσίου. Ο υπεύθυνος αναφέρθηκε στην δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία που διακατέχει τους περισσότερους συναδέλφους του – αυστηρή τήρηση του δώρου, άρνηση να πάρουν δουλεία στο σπίτι , επισημαίνοντας ότι οι Κοι.Σ.Π.Ε είναι επιχειρήσεις που λειτουργούν σε μια ανταγωνιστική αγορά. Κατά συνέπεια, για να μπορέσουν να σταθούν, απαιτείται η υιοθέτηση μιας άλλης λογικής από τους εργαζόμενους τους (δηλ. τον υγιή πληθυσμό), η οποία θα περιλαμβάνει ορισμένες φορές και εργασία πέραν του δώρου.

Ένα ακόμη εσωτερικό πρόβλημα των Κοι.Σ.Π.Ε, το οποίο όμως έχει να κάνει με την φύση της συνεταιριστικής δομής, είναι η διπλή ή τριπλή ιδιότητα ορισμένων μελών. Πιο συγκεκριμένα, το να είναι κάποιος εργαζόμενος και μέλος σε έναν Κοι.Σ.Π.Ε/συνεταιρισμό είναι δυο τελείως διαφορετικοί και μερικές φορές αντικρουόμενοι ρόλοι. Από την πλευρά του εργαζόμενου, το άτομο βλέπει κυρίως τον Κοι.Σ.Π.Ε μέσα από την δραστηριότητα με την οποία ασχολείται, ενώ σαν μέλος, θα πρέπει να έχει μια συνολικότερη ματιά για όλες τις δραστηριότητες του Κοι.Σ.Π.Ε, από την σκοπιά του ιδιοκτήτη.

Στην περίπτωση που οι δυο ρόλοι ταυτίζονται για παράδειγμα όταν ένας εργαζόμενος-μέλος του συνεταιρισμού ο οποίος συμμετέχει και στο Δ.Σ του Κοι.Σ.Π.Ε, βρεθεί μπροστά σε συμβούλιο που συζητά το ενδεχόμενο απόλυσης του ως εργαζόμενου, τότε με ποιόν γνώμονα θα αποφασίσει, ποία ιδιότητα θα υπερισχύσει. Μια άλλη δυσκολία που μπορεί να παρουσιαστεί σχετικά με τους διπλούς ρόλους, είναι όταν ζητηθεί στην Γ.Σ, από τον μάνατζερ του Κοι.Σ.Π.Ε (που είναι εργαζόμενος, άλλα όχι μέλος) να απαντήσει επί συγκεκριμένων αποφάσεων που

έχουν ληφθεί από έναν εργαζόμενο-μέλος. Στην περίπτωση αυτή, ο τελευταίος ερωτά ως προϊστάμενος του πρώτου, όμως στο πλαίσιο της καθημερινής εργασίας, ο μάνατζερ είναι αυτός που προϊσταται και επιθεωρεί τους εργαζόμενους. Αυτή η ιδιόμορφη κατάσταση, που ενδέχεται να δημιουργήσει εντάσεις, μπορεί να ξεπεραστεί μέσω συμπεριφορών οι οποίες θα συνάδουν με τον ρόλο που καλείται να παίζει ο καθένας σε μια δεδομένη στιγμή.

Μια ακόμη δυσκολία, που προέρχεται πάλι από τη δομή μιας συνεταιριστικής επιχείρησης, είναι η αργοπορία στην λήψη αποφάσεων, λόγω του αυξημένου αριθμού των εμπλεκόμενων μερών. Βεβαίως, αυτό το μειονέκτημα ισοσταθμίζεται από το πολλαπλάσιο ενδιαφέρον και βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν τα μέλη αυτά.

Όσον αφορά σε προβλήματα στέγασης, έντονο πρόβλημα αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει μόνο ο Κοι.Σ.Π.Ε της Χίου. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η υπεύθυνη του Κοι.Σ.Π.Ε, καθώς δεν υπήρχαν αρχικά εκτεταμένες δομές Ψυχικής Υγείας που να στηρίζουν τον συνεταιρισμό (παρά μόνο ο Ψυχιατρικός Ξενώνας), οι πρώτες συναντήσεις με τους ψυχικά πάσχοντες λάμβαναν χώρο στον κήπο της πόλης. Στη συνέχεια τους παραχωρήθηκαν κάποιοι χώροι που τους μοιράζονταν με άλλους φορείς, με όλες τις συνεπακόλουθες δυσκολίες. Το συγκεκριμένο πρόβλημα χρονίζει έως τις μέρες μας.

Κλείνοντας τον κύκλο των προβλημάτων, αξίζει να γίνει μνεία και σε ένα ιδιαίτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο Κοι.Σ.Π.Ε Λέρου, το οποίο έθεσε σε κίνδυνο ακόμα και την ίδια τη λειτουργία του στη Λέρο φαίνεται, τα τελευταία 3 χρόνια να υπάρχουν πυκνά σύννεφα στις σχέσεις του Κοι.Σ.Π.Ε με το Κρατικό Θεραπευτήριο Λέρου, το οποίο αποτελεί και σημαντικό εμπορικό εταίρο του συνεταιρισμού. Τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, σύμφωνα με τη μαρτυρία των υπευθύνων του Κοι.Σ.Π.Ε ο συνεταιρισμός βιώνει ένα ιδιότυπο «πόλεμο», κυρίως από τις οικονομικές υπηρεσίες και την απορρόφηση της παραγωγής τους. Συνεπώς προκύπτουν προβλήματα στην πληρωμή ενταλμάτων, επιστροφές τιμολογίων, άρνηση παραλαβής προϊόντων ακόμα και άρνηση υλοποίησης συμβάσεων που έχουν υπογραφεί. Επίσης δημιουργήθηκε αργότερα πρόγραμμα ρευστότητας στον συνεταιρισμό.

2.11 Διάλυση και Ενώσεις Κοι.Σ.Π.Ε.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε διαλύονται: α) αν τα μέλη τους μειωθούν κάτω από δέκα, β) όταν λήξει ο χρόνος διάρκειάς τους, όπως ορίζεται από το καταστατικό, γ) αν αποφασίσει η Γ.Σ. δ) αν κηρυχθούν σε πτώχευση. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2-4 του άρθρου 10 και της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν.1667/1986.

Πέντε τουλάχιστον Κοι.Σ.Π.Ε που διέπονται από το άρθρο 12 του ν. 2716/1999 μπορεί να συστήσουν Ένωση Κοι.Σ.Π.Ε, με σκοπό τον συντονισμό και την προώθηση των δραστηριοτήτων τους. Η Γ.Σ της Ένωσης απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών- μελών. Οι αντιπρόσωποι αυτοί εκλέγονται από την Γ.Σ κάθε Κοι.Σ.Π.Ε σε αναλογία ένας ανά δέκα μέλη, ενώ κάθε αντιπρόσωπος έχει μια ψήφο.

2.12 Επιχειρηματικές δραστηριότητες των Κοι.Σ.Π.Ε

Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι Κοι.Σ.Π.Ε αφορούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες δραστηριοτήτων: η πρώτη έχει να κάνει με την παροχή υπηρεσιών, και η άλλη με την παραγωγή και διάθεση κυρίως αγροτικών και παραδοσιακών προϊόντων. Βασικοί παράγοντες για την επιλογή των δραστηριοτήτων αυτών είναι από την μία η διασφάλιση της καλής συμμετοχής των ψυχικά πασχόντων, και από την άλλη η διασφάλιση της βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων αυτών. Σε αυτό το σημείο λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες της τοπικής αγοράς ή της νοσοκομειακής δομής που γειτνιάζει με τον Κοι.Σ.Π.Ε, τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία του συνεταιρισμού (παραχωρημένες αγροτικές εκτάσεις, εμπορικά καταστήματα, κυλικεία νοσοκομείων), καθώς και οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη τοπικών προϊόντων (τυποποίηση μελιού στη Λέρο, παραγωγή μαστίχας στη Χίο).

Από τις συνολικά 39 πραγματοποιούμενες δραστηριότητες των 9 υπό μελέτη Κοι.Σ.Π.Ε (καθώς ο Κοι.Σ.Π.Ε Αχαΐας δεν έχει ξεκινήσει ακόμα δραστηριότητες), οι 13 (33%) αφορούν σε υπηρεσίες εστίασης και ψυχαγωγίας(κυλικεία, ταβέρνες, καφέ κ.α.). Η δεύτερη κατηγορία δραστηριοτήτων, η οποία αριθμεί 8 δραστηριότητες (21%) σχετίζεται με τη γη, και ποιο συγκεκριμένα αφορά στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων και στην παροχή υπηρεσιών κηποτεχνίας(βιολογικές καλλιέργειες, καλλιέργεια φυσικής μαστίχας κ.α.) Η τρίτη κατηγορία δραστηριοτήτων (15%)

αφορά σε 6 συνεργεία καθαρισμού, (καθαρισμός νοσοκομειακών δομών, καθαρισμός κήπων, οικοπέδων και χωραφιών). Η τέταρτη κατηγορία (13%) περιλαμβάνει 5 εμπορικά καταστήματα (καταστήματα με παραδοσιακά προϊόντα, με είδη λαϊκής τέχνης, με παιδαγωγικά παιχνίδια και με είδη δώρων-κεριών). Μια πέμπτη κατηγορία αφορά σε 4 εργαστήρια (ξύλουργείο, κηροποιείο, ραφείο και εργαστήριο τυποποίησης μελιού) Η έκτη κατηγορία περιλαμβάνει 2 δραστηριότητες που αφορούν στο αυτοκίνητο (πλυντήριο και χώρος στάθμευσης). Τέλος η τελευταία κατηγορία-δραστηριότητα αφορά προϊόντα φωτογραφίας, εκτυπώσεως και σχεδιασμού αφισών, πόστερ.

2.13 Ο Κοινωνικός αποκλεισμός των ψυχικά πασχόντων

Η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, συνιστά μια από τις σοβαρότερες προκλήσεις, που έχει να αντιμετωπίσει η σύγχρονη κοινωνία.

Τα άτομα με ψυχικά προβλήματα, αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της κοινωνίας ως <<άλλοι>>, θύματα των στερεότυπων αντιλήψεων για την ψυχική νόσο και των προκαταλήψεων, υφίστανται διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό.

Η προκατασκευασμένη αρνητική αντίληψη, για τα άτομα με ψυχικά προβλήματα, θεμελιώνεται σε ορισμένες χαρακτηριστικές ιδιότητες που τους αποδίδονται, όπως η επικινδυνότητα, η βιαιότητα, η ανευθυνότητα, η νοητική στέρηση, η ανικανότητα για εργασία.

Οι διακρίσεις παραμένουν και μετά την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ψυχικού προβλήματος και οδηγούν σε υποτροπή και συνεχόμενα προβλήματα, ενώ πολλοί ψυχικά ασθενείς αποφεύγουν από φόβο να αναζητήσουν εργασία λόγω του ενδεχομένου της απόρριψης. Οι διακρίσεις δυσχεραίνουν και την απόδοση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, αφού τα σχέδια επαγγελματικής περίθαλψης μπορούν να αναιρεθούν στο βαθμό που υποσκάπτεται η ψυχική υγεία ενός ατόμου λόγω της στέρησης συγκεκριμένων δικαιωμάτων του ή λόγω αποκλεισμού του από φιλικά ή συγγενικά περιβάλλοντα.

Τα άτομα που πάσχουν από κάποια ψυχική ασθένεια βιώνουν τον αποκλεισμό σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, στις διακοπές τους, στην εργασία τους, όταν οδηγούν, όταν μεγαλώνουν παιδιά. Οι διακρίσεις μπορεί να είναι άμεσες, όπως ένας ψυχικά ασθενείς εξαναγκάζεται να ακολουθήσει φαρμακευτική

αγωγή ακόμα και όταν είναι ικανός να δώσει ή να μην δώσει την συγκατάθεση του, με τρόπους που ένας ψυχικά υγιής δεν θα μπορούσε να εξαναγκαστεί.

Οι διακρίσεις μπορεί να εκφράζονται και μέσω των νόμων, των δημοσίων πολιτικών, των ιδιωτικών οργανισμών ή και μέσω των πράξεων των ατόμων.

Η κοινωνία μπορεί να έχει σταματήσει τον ισόβιο εγκλεισμό των ψυχικά ασθενών, αλλά όχι τον αποκλεισμό τους. Τίθενται εμπόδια όσον αφορά τις καθημερινές δραστηριότητες, οι οποίες για τους περισσότερους ανθρώπους αποτελούν την ουσία της ζωής και της ταυτότητας τους.

Οι διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με ψυχικές διαταραχές ένα μακρόχρονο ιστορικό φαινόμενο. Πρέπει να καταπολεμηθεί κοινωνικά, πολιτικά, στο πλαίσιο ενός δημοσίου διαλόγου και όχι μονό μέσω μιας ατομιστικής προσέγγισης σύμφωνα με την οποία το κάθε άτομο ξεχωριστά βελτιώνει την προσωπική του ψυχική υγεία.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγεία με την «Διακήρυξη της Ψυχικής Υγείας» τον Ιανουάριο του 2005, τόνισε την ανάγκη της απομάκρυνσης του στίγματος, της διάκρισης και της ανισότητας, την ενδυνάμωση και υποστήριξη των ανθρώπων με ψυχικές διαταραχές και των οικογενειών τους καθώς και την ανάπτυξη δομών παροχής κοινοτικών υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σχέσεις των Κοι.Σ.Π.Ε με το εξωτερικό και το εσωτερικό του περιβάλλον

3.1 Σχέσεις με τους πελάτες

Κατ αρχήν δυο είναι οι κύριες κατηγορίες πελατών των Κοι.Σ.Π.Ε: οι νοσοκομειακές δομές από την μια και το ευρύτερο αγοραστικό κοινό από την άλλη. Επτά στους εννιά Κοι.Σ.Π.Ε παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες στην πρώτη κατηγορία, ενώ και οι εννιά παρέχουν στην δεύτερη κατηγορία. Η σχέση με τους πελάτες της πρώτης κατηγορίας είναι τις περισσότερες φορές θετική με μοναδική παραφωνία την περίπτωση της Λέρου, όπου έχει ξεκινήσει ένας ιδιότυπος πόλεμος μεταξύ της Διοίκησης του Κρατικού Θεραπευτηρίου Λέρου.

Σ ότι αφορά το ευρύτερο αγοραστικό κοινό, ένα σημαντικό ποσοστό των Κοι.Σ.Π.Ε (49), στο πρώτο στάδιο λειτουργίας τους, αντιμετώπισαν μια επιφυλακτική, μερικές φορές ακόμα και φοβική, στάση από αυτό. Με το πέρασμα όμως του χρόνου, οικοδομήθηκαν αρκετά καλές σχέσεις, καθώς οι πελάτες αναγνώρισαν την ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που τους παρέχονταν, και άρχισαν να μένουν ευχαριστημένοι. Έτσι το μεγαλύτερο ποσοστό πελατών αντιμετωπίζουν πλέον τους Κοι.Σ.Π.Ε σαν κανονικές επιχειρήσεις, και οι Κοι.Σ.Π.Ε δεν προτάσσουν σε καμιά περίπτωση το πρόβλημα υγείας των εργαζομένων τους με σκοπό την δημιουργία φιλανθρωπικής διάθεσης απέναντι τους. Παράλληλα όμως στο πλαίσιο λειτουργίας τους, οι Κοι.Σ.Π.Ε φροντίζουν τόσο προφορικά όσο και με την διανομή φυλλαδίων να ενημερώνουν τους πελάτες τους για το ποιοι είναι και ποιες δραστηριότητες αναπτύσσουν.

3.2 . Σχέσεις με την τοπική κοινωνία

Η στάση της τοπικής κοινωνίας απέναντι στους Κοι.Σ.Π.Ε και το έργο τους είναι σε γενικές γραμμές θετική, χωρίς να λείπουν και φαινόμενα αρχικής καχυποψίας και επιφυλακτικότητας, όπως τις περιπτώσεις της Κεφαλονιάς, της Χίου και της Θεσσαλονίκης, προβλήματα που στη συνέχεια ξεπεράστηκαν μέσα από προσπάθειες ενημέρωσης. Σε αρκετές περιπτώσεις (6/10) τονίζεται η ανάγκη για μια πιο έμπρακτη στήριξη των Κοι.Σ.Π.Ε από την τοπική κοινωνία και τις αρχές. Εντούτοις, σε άλλες περιπτώσεις Κοι.Σ.Π.Ε, η ιδιαίτερη ιστορία του τόπου-είτε με την πολύχρονη λειτουργία Ψυχιατρικών Δομών (Λέρος, Κέρκυρα), είτε με την επιτυχή δραστηριοποίηση ιδιωτικών φορέων Ψυχικής Υγείας είτε με την δυναμική ανάμειξη των δημοτικών αρχών (Κεφαλονιά) -λειτουργήσε καταλυτικά προς μια βαθύτερη ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με τα θέματα της Ψυχικής Υγείας και των ψυχικά πασχόντων. Αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι, στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης, ο υπεύθυνος του Κοι.Σ.Π.Ε εκφράζει τον έντονο προβληματισμό του για το χαμηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης, όχι μόνο της τοπικής κοινότητας, αλλά ακόμη και της πλειοψηφίας των εργαζόμενων στο ψυχιατρικό νοσοκομείο.

3.3 Σχέσεις Κοι.Σ.Π.Ε με τους συγγενείς των ψυχικά πασχόντων

Όσον αφορά την σχέση των συγγενών των εργαζομένων της πρώτης κατηγορίας με τους Κοι.Σ.Π.Ε, αυτή είναι τις περισσότερες φορές αναπτυγμένη σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι συγγενείς μπορούν να παρατηρήσουν μια σημαντική βελτίωση της κατάστασης των δικών τους ανθρώπων, καθώς τα άτομα αυτά, κατά κανόνα, πριν ξεκινήσουν να εργάζονται, παρέμειναν ως επί το πλείστον στο σπίτι, ενώ τώρα, μέσω της εργασίας τους, απέκτησαν μία απασχόληση, ένα δομημένο πρόγραμμα, ένα εισόδημα και την ευκαιρία να κοινωνικοποιηθούν. Συνεπώς, οι περισσότεροι συγγενείς στηρίζουν και επικροτούν το έργο των Κοι.Σ.Π.Ε, και διατηρούν μια στάση που μπορεί να χαρακτηριστεί από αρκετά ως απόλυτα θετική. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εργασία στους Κοι.Σ.Π.Ε, καθώς βελτιώνει σημαντικά την καθημερινότητα των ψυχικά ασθενών, μπορεί να προκαλέσει βελτίωση και στις ενδοοικογενειακές σχέσεις αυτών των ατόμων. Ωστόσο, για το

σηματισμό μίας πλήρους και ισορροπημένης εικόνας, θα πρέπει επίσης να επισημανθεί πως αν και δεν υπάρχει μια έκδηλη αρνητική στάση, σε ορισμένες περιπτώσεις οι συγγενείς δεν έχουν αναπτύξει σχέσεις με τους συνεταιρισμούς.

3.4 Σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων της πρώτης κατηγορίας

Στους περισσότερους Κοι.Σ.Π.Ε οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των εργαζομένων της πρώτης κατηγορίας είναι φιλικές, υπάρχει μία διάθεση αλληλοϋποστήριξης, ένα έντονο ομαδικό πνεύμα, καθώς και συχνές κοινωνικές επαφές και εκτός του χώρου εργασίας. Μικροπροβλήματα είναι φυσικό να δημιουργούνται, όμως ξεπερνιούνται γρήγορα, καθώς υπάρχει ικανοποιητικός βαθμός επικοινωνίας, τόσο μεταξύ τους, όσο και με τους υπεύθυνους των δραστηριοτήτων. Σε δύο περιπτώσεις (Θεσσαλονίκη και Φωκίδα) οι σχέσεις των εργαζομένων αυτών δεν παρουσιάστηκε με τόσο θετικά χρώματα όσο στους υπόλοιπους Κοι.Σ.Π.Ε.

3.5 Σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων της δεύτερης κατηγορίας

Οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των εργαζομένων των δύο αυτών κατηγοριών είναι κατά κοινή ομολογία καλές: είναι σχέσεις αρμονικής συνεργασίας και αλληλοεκτίμησης, παρά την ύπαρξη μικρών προβλημάτων που δημιουργούνται μέσα στην καθημερινότητα της δουλείας. Αυτό που θα πρέπει να διευκρινιστεί είναι παρά την ύπαρξη συνεργατικού πνεύματος, και την διάθεση να εδραιωθεί μια μορφή ισοτιμίας στην σχέση τους(συνεταίροι) εκ των πραγμάτων αυτό δεν μπορεί να καταστεί πλήρως εφικτό, καθώς οι εργαζόμενοι της δεύτερης κατηγορίας είναι συνήθως αυτοί που έχουν τις πιο υπεύθυνες θέσεις, επιβλέποντας την δουλειά των εργαζομένων της πρώτης κατηγορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Οι Κοι.Σ.Π.Ε και η δράση τους στην Ελλάδα

4.1 Περιγραφή των Κοι.Σ.Π.Ε

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης δημιουργήθηκαν για ένα συγκεκριμένο λόγο. Ασχολούνται με τα ψυχικά διαταραγμένα άτομα ώστε να μην βρίσκονται στο περιθώριο από το κοινωνικό σύνολο. Σκοπός τους είναι η ενασχόληση τους με κάποια εργασία, η επανένταξη των ατόμων αυτών στην κοινωνία και η σωστή αντιμετώπιση τους ως φυσιολογικά άτομα. Αποτελεί ακόμη μια νέα μορφή επιχειρηματικότητας και προσανατολισμού η οποία φιλοδοξεί να δώσει καινοτόμες και δυναμικές λύσεις στο πρόβλημα της ανεργίας.

Στον Ελλαδικό χώρο δραστηριοποιούνται 15 κοινωνικοί συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης. Θα αναφερθούμε παρακάτω στον καθένα ξεχωριστά.

Κοι.Σ.Π.Ε ΔΙΑΠΛΟΥΣ

Ο Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης «Διάπλους» ιδρύθηκε το 2004 και εδρεύει στο Χαϊδάρι Αττικής. Συμπεριλαμβάνεται στις πρώτες θεσμοθετημένες κοινωνικές επιχειρήσεις της Ελλάδας. Κύριος σκοπός αυτού του συνεταιρισμού είναι η προσφορά θέσεων εργασίας σε άτομα που αντιμετωπίζουν ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Θεωρεί ότι και αυτά τα άτομα δικαιούνται ισότιμη επαγγελματική δράση και συμμετοχή στην οικονομία του τόπου. Ο συνεταιρισμός αυτός δραστηριοποιείται στο εμπόριο παραδοσιακών προϊόντων, την καλλιέργεια κηπευτικών προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών κακοτεχνίας και αποψιλώσεων υπαίθριων εκτάσεων και την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας.

Μέλη Διάπλους

- Άτομα με ψυχικά προβλήματα υγείας
- Εργαζόμενοι σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας
- Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Δημόσια Νοσοκομεία

➤ Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Πρόκειται για εθελοντική συνεισφορά όλων των μελών με αποτέλεσμα την προώθηση της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Δράσεις Διάπλους

- Τρία χρόνια περίπου μετά την ίδρυση του γνωρίζοντας την συνεισφορά της γης προχωρά σε οικολογικές καλλιέργειες. Έτσι οι εργαζόμενοι αξιοποιούν τον πρωτογενή τομέα για τις υλικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου και τις ανάγκες της αγοράς. Τα προϊόντα του συνεταιρισμού μπορεί να τα βρει κανείς στον τόπο όπου τα παράγουν. Όταν πρόκειται όμως για εργαζόμενους φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς στον χώρο εργασίας.
- Δεύτερο πεδίο δράσης του συγκεκριμένου συνεταιρισμού αποτελεί η παροχή υπηρεσιών κηποτεχνίας. Διαθέτει ένα οργανωμένο συνεργείο που αναλαμβάνει την αποψίλωση χόρτων σε μεγάλες εκτάσεις και την αποκομιδή των απορριμμάτων έχοντας τα κατάλληλα μηχανήματα. Αυτό γίνεται ως μια μορφή «πρόληψης» για τις περιόδους πυρκαγιάς. Σε επαφή με το παραπάνω συνεργείο έρχονται τόσο δημόσιοι φορείς όσο και ιδιώτες.
- Τρίτο πεδίο δράσης αποτελούν τα συνεργεία καθαριότητας εσωτερικών και εξωτερικών χώρων. Οι δραστηριότητα αυτή επεκτάθηκε σχετικά γρήγορα. Σε αυτό το πεδίο δράσης πελάτες είναι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.

Όραμα Διάπλους

Το όραμα του κοινωνικού συνεταιρισμού είναι η παροχή θέσεων εργασίας στα ψυχοκοινωνικά άτομα και η επανένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο ως ισότιμα μέλη αυτού.

Κοι.Σ.Π.Ε ΑΘΗΝΑ-ΕΛΠΙΣ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε «Αθηνά-Ελπίς» έχει κοινωνικό χαρακτήρα και βοηθά άτομα άρρωστα ψυχικά στο να δραστηριοποιηθούν εμπορικά καθώς και ανταγωνιστικά προσφέροντας τους εργασία και θεραπευτική υποστήριξη. Η λειτουργία του στηρίζεται στην φιλοσοφία «Επιχειρούμε με κοινωνικό προσανατολισμό» με την οποία επιδιώκει να αναπτύξει επιχειρηματική δραστηριότητα με αποδέκτες αφενός προς τον πελάτη ο οποίος εμπιστεύτηκε αυτή την καινοτόμο επιχειρηματική πρόταση, αφετέρου προς τους εργαζόμενους για τους οποίους μεριμνά την ενσωμάτωσή τους

στην αγορά εργασίας . Χρηματοδοτείται από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ο συνεταιρισμός αυτός στεγάζεται σε χώρο που του παραχώρησε το νοσοκομείο Άγιος Σάββας και οι υπηρεσίες που παρέχει είναι υπηρεσίες καθαριότητας, μαζικής εστίασης, εκτυπώσεων, ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης καθώς και η λειτουργία ενός καφέ. Πιο συγκεκριμένα οι υπηρεσίες καθαρισμού αναλαμβάνουν την εξυπηρέτηση δημόσιων κτιρίων. Η λειτουργία φωτοτυπικών σημείων είναι μια από τις δραστηριότητες που παρέχει υπηρεσίες στον τομέα των εκτυπώσεων. Το καφέ που λειτουργεί ονομάζεται AKT café όπου μπορεί ο καθένας να προμηθευτεί μεγάλη ποικιλία προϊόντων. Οι υπηρεσίες μαζικής εστίασης περιλαμβάνουν αίθουσα εκδηλώσεων και catering. Τέλος ο Κοι.Σ.Π.Ε προσφέρει υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης για την διευκόλυνση στο να επιτύχουν ένα καλύτερο επίπεδο ανεξάρτητης λειτουργίας τους στην κοινότητα.

Στρατηγικοί στόχοι

Οι βασικοί στρατηγικοί στόχοι του Αθηνά-Ελπίς είναι να αναπτυχθεί και να λειτουργήσει ως κοινωνική επιχείρηση στην τοπική οικονομία, να παρέχει συνθήκες πραγματικής εργασίας και ικανοποιητικής αμοιβής στους εργαζόμενους, του να εξασφαλίσει την χρηματοοικονομική βιωσιμότητα του συνεταιρισμού και τέλος να δημιουργήσει κέρδη για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Οφέλη

Τα οφέλη του Κοι.Σ.Π.Ε χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

- Κοινωνικά και θεραπευτικά οφέλη γιατί λύνει το πρόβλημα της κοινωνικής επανένταξης των ευπαθών ομάδων.
- Επιχειρηματικά γιατί ανταποκρίνεται στους κανόνες κοινωνικής ζήτησης και προσφοράς.
- Προστιθέμενη κοινωνική αξία γιατί τα άτομα εργάζονται και αντί για τα επιδόματα πλέον έχουν την αμοιβή τους προσφέροντας την εργασία τους.

Κοι.Σ.Π.Ε ΦΑΡΟΣ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε «Φάρος» δημιουργήθηκε από την συλλογική προσπάθεια βασικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας του Νομού Αχαΐας. (Ψυχιατρικής Κλινικής Πατρών, του κέντρου Ψυχικής Υγείας του Νοσοκομείου «Άγιος Ανδρέας» και του Ελληνικού Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών Πάτρας)

Δραστηριότητες

Οι δραστηριότητες του «Φάρου» είναι υπηρεσίες τηλεγραμματοεπικοινωνίας, λειτουργία κηροπλαστείου, καθαρισμοί εσωτερικών χώρων και υπηρεσίες για τον καθαρισμό ιματισμού Νοσοκομείων. Πιο συγκεκριμένα:

- **Τηλεγραμματοεπικοινωνία.** Στις υπηρεσίες τηλεγραμματοεπικοινωνίας απασχολούνται 3 άτομα που έχουν ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Η τηλεγραμματοεπικοινωνία εξυπηρετεί ιδιώτες ιατρούς και έχει αναλάβει την διαχείριση των ραντεβού του Κέντρου Ψυχικής Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Πάτρας.
- **Καθαρισμοί Εσωτερικών Χώρων.** Το συγκεκριμένο συνεργείο καθαρισμού απασχολεί 1 ψυχικά διαταραγμένο άτομο (4ωρη απασχόληση ημερησίως) το οποίο έχει αναλάβει τον καθαρισμό του κτιρίου του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών Πάτρας.
- **Κηροπλαστείο.** Το κηροπλαστείο του Κοι.Σ.Π.Ε «Φάρος» παράγει εκκλησιαστικό και διακοσμητικό κερί. Το πρώτο διατίθεται σε ιερούς Ναούς και το δεύτερο στην ελεύθερη αγορά. Απασχολούνται 12 άτομα που είναι λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- **Καθαρισμός Ιματισμού Νοσοκομείων.** Ο Κοι.Σ.Π.Ε «Φάρος» έχει αναλάβει μέρος των υπηρεσιών καθαρισμού του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών. Απασχολούνται συνολικά επτά άτομα, πέντε πρόσωπα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα στον τομέα του καθαρισμού και δυο επαγγελματίες ως επόπτες.

Κοι.Σ.Π.Ε ΕΙΚΟΝΑ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε ΕΙΚΟΝΑ εδρεύει στο νοσοκομείο 'Γ. Γεννηματάς' και λειτουργεί ως Κοι.Σ.Π.Ε από το 2007 (ως τότε λειτουργούσε ως αστικός).

Το αντικείμενο των εργασιών στο οποίο δραστηριοποιείται είναι η παροχή υπηρεσιών στον τομέα των εκτυπώσεων τόσο στο δημιουργικό όσο και στην παραγωγή πάσης φύσεως εντύπων με εξειδίκευση στα ιατρικά.

Αναλυτικότερα δραστηριοποιείται στα εξής :

- Δημιουργία και εκτύπωση αφισών, εφημερίδων, περιοδικών και βιβλίων.
- Επεξεργασία εικόνας και εκτύπωση φωτογραφίας από οποιοδήποτε ψηφιακό αποθηκευτικό μέσο.
- Δημιουργία παρουσιάσεων για προβολή (κυρίως ιατρικές παρουσιάσεις).

- Εκτυπωτικές εργασίες
- Βιβλιοδεσίες, φωτοτυπίες, πλαστικοποιήσεις
- Δακτυλογραφήσεις
- Αναπαραγωγή Ιατρικών Εξετάσεων

Κύριοι πελάτες του Κοι.Σ.Π.Ε είναι το προσωπικό και οι εξυπηρετούμενοι των κοντινών νοσοκομείων της περιοχής.

Κοι.Σ.Π.Ε «ΕΥΖΗΝ»

Είναι ο συνεταιρισμός που δίνει εργασία σε συμπολίτες μας με δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Αποτελεί μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας. Εδρεύει στην Αθήνα και λειτουργεί από το 2005. Οι δραστηριότητες με τις οποίες ασχολείται είναι οι εξής:

- **Catering** που αναλαμβάνει κοινωνικές εκδηλώσεις, εφοδιασμό τροφίμων σε εταιρίες και νοσοκομεία καθώς επίσης υποστηρίζει τις δραστηριότητες των εταιριών Απευθύνεται σε φορείς και επιχειρήσεις αλλά και σε ιδιώτες.
- **Εργαστήριο επίπλου** που έχει ως βασικές δραστηριότητες τον σχεδιασμό και την επεξεργασία ξύλου σε κάθε μορφή επίπλου. Εκεί εργάζονται νέοι με ψυχικά προβλήματα παρόλο αυτά όμως διαθέτουν τις γνώσεις και την εμπειρία ενός τεχνίτη. Τέλος το εργαστήριο διαθέτει τα απαραίτητα σύγχρονα μηχανήματα.
- **Εργαστήριο χαλιών** το οποίο διαθέτει 2 αργαλειούς και μια ομάδα ατόμων που με την εργασία τους κατασκευάζουν παραδοσιακά χαλιά σε προσιτές τιμές και εξαιρετική ποιότητα. Υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς σε οποιοδήποτε χώρο.

Κοι.Σ.Π.Ε Θεσσαλονίκης

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Θεσσαλονίκης προσφέρει δυνατότητες για εργασιακή εμπειρία και εκπαίδευση σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας και έχει έδρα το νομό Θεσσαλονίκης. Ιδρύθηκε το 2005 και αποτελεί παραγωγική και εμπορική μονάδα αλλά και μονάδα ψυχικής υγείας. Ο Κοι.Σ.Π.Ε αναπτύσσει επιχειρηματικές δράσεις με σκοπό να βοηθήσει τα άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα να ενταχθούν ξανά στην εργασία, συμβάλλει στην θεραπεία αυτών αλλά και στην

οικονομική τους αυτάρκεια. Ο Κοι.Σ.Π.Ε Θεσσαλονίκης απασχολεί 90 άτομα και λειτουργούν σ' αυτόν τα παρακάτω εργαστήρια:

- **Αγρόκτημα.** Με το ξεκίνημα του Κοι.Σ.Π.Ε (2005) το αγρόκτημα εντάχθηκε σε αυτόν. Το αγρόκτημα αυτό διαθέτει 2 εξοπλισμένα θερμοκήπια και δραστηριοποιείται τόσο στην παραγωγή όσο και την εμπορία οπώρολαχανικών και την καλλιέργεια αμπελιών. Στις δραστηριότητες του είναι επίσης η καλλιέργεια ροδιών για την παραγωγή χυμού. Να επισημάνουμε ότι στο αγρόκτημα εργάζονται λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- **Οινοποιείο.** Εντάχθηκε και αυτό στον Συνεταιρισμό από το 2005. Το αγρόκτημα συνεργάζεται με το οινοποιείο και ειδικεύεται στην καλλιέργεια αμπελιού και την παραγωγή οίνου. Σ' αυτόν εργάζονται λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας, εργάζονται όμως και επαγγελματίες που αναλαμβάνουν την εποπτεία των απασχολούμενων πρώην ασθενών.
- **Κηροποιείο.** Το κηροποιείο στεγάζεται σε κτίριο που το παραχώρησε για χρήση το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης. Συνεργάζεται με τον Δήμο Θεσσαλονίκης και τροφοδοτεί τα κοιμητήρια με εκκλησιαστικό κερί. Έχει τη δυνατότητα να παράγει εκκλησιαστικό και διακοσμητικό κερί. Σ' αυτό, εργάζονται λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας, αλλά και επαγγελματίες ψυχικής υγείας που αναλαμβάνουν την εποπτεία και την κατάρτιση των ατόμων με προβλήματα ψυχοκοινωνικά.
- **Κυλικείο στο Ψ.Ν.Θ.** Το κυλικείο αυτό στεγάζεται σε κτίριο που βρίσκεται στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης. Εξυπηρετεί τις ανάγκες του νοσοκομείου και εργάζονται σ' αυτό τόσο λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και επαγγελματίες ψυχικής υγείας.
- **Κυλικείο Παπανικολάου.** Το κυλικείο του Παπανικολάου έχει δοθεί με ανάθεση από Δ.Σ του Παπανικολάου και για 6 μήνες στον Κοι.Σ.Π.Ε δυτικής Θεσσαλονίκης από τον Μάιο του 2013. Εκεί οι πρώην ασθενείς (εργάτες) ασχολούνται με την εξυπηρέτηση πελατών καθώς επίσης την προετοιμασία καφέ, σάντουιτς και την μεταφορά αυτών σε χώρους εκτός του νοσοκομείου.
- **Αγιογραφείο-Καλλιτεχνικό Εργαστήριο.** Η λειτουργία του Αγιογραφείου χρονολογείται το 1990. Το 2005 όμως το Αγιογραφείο εντάχθηκε στο συνεταιρισμό. Τέλος στο εργαστήριο υπάρχει υπεύθυνος που έχει αναλάβει την εποπτεία και κατάρτιση των απασχολούμενων πρώην ασθενών.

- **Ξυλουργείο.** Η λειτουργία του ξυλουργείου ξεκίνησε το 1990 αλλά το 2005 εντάχθηκε στον συνεταιρισμό. Το ξυλουργείο στεγάζεται στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης. Τα οχτώ άτομα που εργάζονται σ' αυτό είναι όλα λήπτες ψυχιατρικών υπηρεσιών. Επίσης διαθέτει πλήρη εξοπλισμό για κάθε είδους παραγγελία και συνεργάζεται με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Τέλος, στο ξυλουργείο εργάζονται και επαγγελματίες ξυλουργοί, υπεύθυνος του εργαστηρίου και επαγγελματίες ψυχικής υγείας που αναλαμβάνουν την εποπτεία των απασχολούμενων πρώην ασθενών.
- **Ραφείο.** Το ραφείο στεγάζεται σε κτίριο του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης. Είναι μονάδα παραγωγής, κοπής, ραφής ένδυσης για νοσοκομειακή κυρίως χρήση καθώς και ραφής ιματισμού για χρόνιους ασθενείς. Συνεργάζεται με νοσοκομεία της πόλης για την ραφή νοσοκομειακού ιματισμού αλλά και με ιδιώτες εφόσον είναι πλήρως εξοπλισμένο με μηχανήματα κοπής και ραφής ένδυσης.
- **Ταβέρνα ΚΙΒΩΤΟΣ.** Η Κιβωτός καθημερινά λειτουργεί ως καφετέρια πρωινές και απογευματινές ώρες. Το μεσημέρι λειτουργεί ως ταβέρνα. Παράλληλα με την καθημερινή της λειτουργία ασχολείται και με την παραγωγή και διανομή έτοιμου φαγητού. Εργάζονται στην ταβέρνα λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας που έχουν κατά καιρούς νοσηλευτεί στο Ψ.Ν.Θ
- **Catering.** Το catering αναλαμβάνει υπηρεσίες έτοιμου φαγητού και εξυπηρετεί ιδιώτες, κοινωνικές εκδηλώσεις, συνέδρια κ.α. Ο μετασχηματισμός της ΚΙΒΩΤΟΥ σε catering αναμένεται να αυξήσει την οικονομική δυναμικότητα της μονάδας, με άμεσο αποτέλεσμα και την οικονομική αναβάθμιση των εργαζομένων της.
- **Συνεργείο Καθαρισμού.** Το συνεργείο καθαρισμού είναι γνωστό με το όνομα ' ΛΑΜΠΙΚΟ ' και δραστηριοποιείται στον καθαρισμό επαγγελματικών χώρων, γραφείων κ.α. Στόχος του Κοι.Σ.Π.Ε είναι το συνεργείο καθαριότητας να αναλαμβάνει μέρος της καθαριότητας σε δημόσιους χώρους της Θεσσαλονίκης αλλά και να δραστηριοποιείται στον ιδιωτικό τομέα και να μπορεί να ανταγωνιστεί τα ιδιωτικά συνεργεία καθαρισμού.
- **Συνεργείο ελαιοχρωματισμού.** Το συνεργείο αυτό δραστηριοποιείται στην τοποθέτηση ταπετσαριών, αναλαμβάνει βαψίματα παντός τύπου καθώς επίσης και ανακαινίσεις διαμερισμάτων και καταστημάτων. Το συνεργείο απευθύνεται τόσο σε ιδιώτες όσο και σε ανακαινίσεις επιχειρήσεων. Στο

συνεργείο υπάρχει ένας υπεύθυνος τεχνίτης που ορίζει τις εργασίες, ένα άτομο που βοηθάει τον τεχνίτη και οι εργαζόμενοι που εργάζονται ομαδικά υπό την επίβλεψη του τεχνίτη.

Κοι.Σ.Π.Ε ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε ' Νέοι Ορίζοντες ' βασίζεται στην συνεργασία και στην ισότιμη συμμετοχή των ψυχικά πασχόντων για την δράση των συνεταιρισμών. Ιδρύθηκε το 2005 με έδρα την Κέρκυρα και έχει παραγωγική και εμπορική ιδιότητα αλλά ταυτόχρονα λειτουργεί και ως Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Στόχος του είναι η παραγωγή θέσεων εργασίας στους ψυχικά ασθενείς. Οι δραστηριότητες που υλοποιεί ο συγκεκριμένος συνεταιρισμός είναι οι εξής :

- **Αποκατάσταση και διαχείριση περιβάλλοντος.** Οι εργαζόμενοι σε αυτόν τον τομέα αναλαμβάνουν τον καθαρισμό σπιτιών, επιχειρήσεων και οργανισμών με τρόπους όσο το δυνατόν λιγότερο επιβλαβής για το περιβάλλον.
- **Συνεργείο καθαρισμού.** Τα ψυχικά διαταραγμένα άτομα αναλαμβάνουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε θέμα καθαριότητας σε εσωτερικούς – εξωτερικούς , ιδιωτικούς ή δημόσιους χώρους.
- **Parking.** Ένας χώρος ο οποίος έχει χωρητικότητα για περίπου 50 αυτοκίνητα. Οι συνθήκες εργασίας στο χώρο αυτό είναι ασφαλείς.
- **Λειτουργία καφέ- ουζερί.** Ένα ευδιάθετο κλίμα καθώς στο χώρο αυτό πραγματοποιούνται διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.
- **Αρτοποιαροπλαστείο και catering.** Εφοδιάζουν με υλικά αγαθά τόσο τους ίδιους τους εργαζομένους όσο και ιδιώτες.

Επίσης, ο Κοι.Σ.Π.Ε ' Νέοι Ορίζοντες ' δραστηριοποιείται και κοινωνικά ως εξής:

- Υποστήριξη στο 'Χαμόγελο του Παιδιού'
- Υποστήριξη Κέντρου Ειδικής Αγωγής Κέρκυρας
- Υποστήριξη Συλλόγου όραμα
- Ειδικό σχολείο
- Πρόγραμμα αναδοχής παιδιού της action aid

Οι εργαζόμενοι του Κοι.Σ.Π.Ε αυτού προσφέρουν από την προσωπική τους εργασία διάφορα υλικά αγαθά καθώς και κάποια χρήματα για την οικονομική στήριξη των παραπάνω.

Κοι.Σ.Π.Ε ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ' ΡΟΤΑ '

Ο Κοι.Σ.Π.Ε ' ΡΟΤΑ ' άρχισε τη δράση του από το 2000 στην Κεφαλονιά για την αντιμετώπιση του στίγματος στους ψυχικά πάσχοντες. Οι δραστηριότητες των ατόμων αυτών είναι οι εξής:

- **Χώρος αυλής.** Εκεί γίνονται διάφορες πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις.
- **Catering.** Αποτελεί έναν χώρο ο οποίος με την βοήθεια των εργαζομένων προσφέρει άριστα αγνά και ποιοτικά υλικά.
- **Παραδοσιακό καφενείο.** Όμορφο μέρος με ιστορική αξία και ενδιαφέρον για τα τοπικά προϊόντα τα οποία παρασκευάζονται από τα ψυχικά πάσχοντα άτομα.

Κοι.Σ.Π.Ε ΑΤΤΙΚΗΣ ' ΚΛΙΜΑΞ '

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Αττικής αποτελεί σημαντικό κομμάτι για το πρόβλημα της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού των ψυχικά μη υγιείς ατόμων. Συμπεριλαμβάνει κοινωνικές επιχειρήσεις με σκοπό την διάσωση της πράσινης και τοπικής οικονομίας.

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Αττικής δραστηριοποιείται στις εξής κοινωνικές επιχειρήσεις:

- **Πολυεργαστήριο.** Οι εργαζόμενοι βοηθούν στην ανακύκλωση χαρτιού και στην αποφυγή μη άσκοπης χρησιμότητας χαρτιού καθώς και στην επισκευή επίπλων.
- **Τροφοδοσία εκδηλώσεων.** Παραδοσιακά αγνά και πρωτότυπα υλικά αγαθά φτιάχνονται από τα μη υγιή άτομα με σκοπό την διαφήμιση της καλής ποιότητας παρά του κέρδους.
- **Μετακομίσεις-μεταφορές.** Διαφήμιση και εμπόριο σε ιδιώτες για τα τοπικά προϊόντα.
- **Καθαρισμός κτιρίων.** Καθαρισμός εσωτερικών και εξωτερικών χώρων σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.
- **Παντοπωλείο-Λαϊκή τέχνη.** Χώρος στον οποίο βρίσκεται η παραγωγή και οι δημιουργίες είτε υλικών αγαθών είτε παραγωγής πρώτων αναγκών.

Επίσης διαθέτει ο Κοι.Σ.Π.Ε «κλιμαξ» και κοινωνικές δραστηριότητες διάφορης ποικιλίας και ψυχαγωγίας και σε άτομα με προβλήματα κίνησης αλλά και ψυχικής

υγείας, μέσω βιβλιοθήκης, υπολογιστών, ραδιόφωνο, αίθουσα εκδηλώσεων και τηλεόραση.

Κοι.Σ.Π.Ε ΛΕΡΟΥ «ΑΡΤΕΜΙΣ»

Ο Κοι.Σ.Π.Ε της Λέρου είναι ο πρώτος κοινωνικός συνεταιρισμός που ιδρύθηκε στην Ελλάδα. Στόχος του ήταν η μείωση της ανεργίας και η μη περιθωριοποίηση των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Επίσης η ισορροπημένη σχέση επιχειρηματικής στρατηγικής και κοινωνικών στόχων. Οι δραστηριότητες στις οποίες επεκτείνεται είναι οι εξής:

- **Αγροτικές καλλιέργειες.** Αποτελεί μια από τις βασικές δράσεις του Κοι.Σ.Π.Ε. Ήταν μια ιδέα που «τάραξε» την ψυχιατρική καθημερινότητα στο μετασχηματισμό του εργασιακού χώρου, καλλιεργώντας πάνω από 20 διαφορετικά είδη κηπευτικών. Η εξέλιξη αυτή βοήθησε να αναπτυχθούν σχέσεις με τοπικούς παραγωγούς και την αγορά.
- **Εργαστήριο ζαχαροπλαστικής.** Μια πολύ παραγωγική ιδέα, δημιουργική και καλή για την επιστροφή των ψυχικά μη υγιείς ατόμων στην κοινωνία. Προωθούνται μέσω **2 κυλικείων** που διαθέτει ο συγκεκριμένος Κοι.Σ.Π.Ε καθώς και ελεύθερα στην αγορά.
- **Εργαστήριο επεξεργασίας και τυποποίησης μελιού.** Πολλές θέσεις εργασίας καθώς και καταξίωση των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Οι εργαζόμενοι έχουν κέρδη τα οποία τους βοηθούν να επιβιώσουν και να ενδυναμώσουν την οικονομία της τοπικής κοινωνίας.

Κοι.Σ.Π.Ε ΡΕΘΥΜΝΟΥ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Ρεθύμνου αποσκοπεί στην κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ψυχικά προβλήματα υγείας, καθώς επίσης και στην επαγγελματική τους ένταξη. Ο Κοι.Σ.Π.Ε αυτός βρίσκεται υπό δημιουργία και οι δραστηριότητες που επιθυμεί να υλοποιήσει είναι οι εξής:

- **Αγρόκτημα εναλλακτικών καλλιεργειών.**
- **Δημιουργία ενός μουσικού καφενείου με προοπτική φιλοξενίας πολιτιστικών δρώμενων.**
- **Υποδομές και υπηρεσίες εκκλησιαστικού- μοναστηριακού τουρισμού.**

- **Επεξεργασία πρόβειου μαλλιού και δημιουργία πρωτότυπων ειδών ένδυσης.**
- **Παραγωγή κρητικής γραβιέρας.**

Κοι.Σ.Π.Ε ΦΩΚΙΔΟΣ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Φωκίδος είναι ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού χαρακτήρα με περιορισμένη ευθύνη των μελών του. Είναι μια παραγωγική, εμπορική μονάδα αλλά και μονάδα Ψυχικής Υγείας. Μέλη του Κοι.Σ.Π.Ε είναι άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, ΑΜΕΑ και άλλα φυσικά πρόσωπα. Οι δραστηριότητες του Κοι.Σ.Π.Ε είναι οι παρακάτω :

- **Εργαστήριο παραγωγής σαπουνιού από ελαιόλαδο.** Η λειτουργία των πωλήσεων για το σαπούνι από ελαιόλαδο στρέφεται κυρίως προς την χοντρική πώληση αρχικά στην ελληνική επικράτεια και στο μέλλον σε ευρωπαϊκές αγορές. Η μονάδα αυτή είναι επισκέψιμη και λειτουργεί ως εργαστήριο εκμάθησης.
- **Ανάπτυξη αγροτικών δραστηριοτήτων.** Προχωρά στην πώληση βιολογικών τροφών και οικολογικών προϊόντων.

Κοι.Σ.Π.Ε ΧΑΝΙΩΝ

Ο Κοι.Σ.Π.Ε Χανιών στοχεύει στην κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και την επαγγελματική επανένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχικά προβλήματα. Στόχος του είναι ακόμη η δικτύωση με όλες τις κοινωνικές υπηρεσίες. Συστάθηκε το αρχές του 2005 και πρόκειται ξανά για ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

Οι δραστηριότητες του είναι οι εξής:

- **Πλυντήρια Αυτοκινήτων.** Πρόκειται για δύο πλυντήρια. Το πρώτο λειτουργεί εντός του Θεραπευτηρίου Ψυχικών Παθήσεων Χανιών και απασχολεί ένα άτομο. Το δεύτερο πλυντήριο βρίσκεται στο χώρο Γενικού Νοσοκομείου Χανιών και απασχολεί πέντε χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας με τις υπηρεσίες καθαρισμού οχημάτων.
- **Καφενείο – κυλικείο.** Λειτουργεί σε χώρο του Κέντρου Ψυχικής Υγείας. Το κυλικείο εξυπηρετεί ανάγκες τόσο του προσωπικού όσο και των επισκεπτών του κέντρου. Εκεί εργάζονται τρεις χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας αλλά και μία επαγγελματίας ψυχικής υγείας που συντονίζει τις δράσεις.

- **Πειραματικό εργαστήριο τέχνης.** Το εργαστήριο αυτό ασχολείται τόσο με την τέχνη της ζωγραφικής όσο και με την τέχνη του κοσμήματος.
- **Κατάστημα.** Στεγάζεται σε χώρο που του έχει παραχωρήσει ο Δήμος Χανίων. Στο κατάστημα μπορεί να βρει κανείς τοπικά παραδοσιακά προϊόντα. Εργάζονται σε αυτό πέντε χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

4.2 Σύγκριση των Κοι.Σ.Π.Ε

Οι Κοι.Σ.Π.Ε που περιγράψαμε στην εργασία μας έχουν πολλά βασικά κοινά αλλά παρουσιάζουν και ορισμένες διαφορές. Προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε τα κοινά όλων των Κοι.Σ.Π.Ε και καταλήξαμε στα εξής:

- Όλοι οι Κοι.Σ.Π.Ε αποτελούν ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού χαρακτήρα με περιορισμένη ευθύνη των μελών του.
- Όλοι οι Κοι.Σ.Π.Ε που περιγράψαμε θεσπίστηκαν για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της Ψυχικής Υγείας.
- Η εποπτεία όλων των Κοι.Σ.Π.Ε ανήκει στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και ασκείται από την Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας.
- Βασικός στόχος όλων των Κοι.Σ.Π.Ε (που περιγράψαμε) είναι οι κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα συμβάλλοντας στη θεραπεία τους και στην οικονομική τους αυτάρκεια.
- Σε όλους τους Κοι.Σ.Π.Ε η επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων γίνεται με τον ίδιο τρόπο. Ο τρόπος αυτός είναι η ένταξη των ατόμων αυτών στις επιχειρησιακές δράσεις (κυλικεία, κηροπλαστεία κ.α.) που αναπτύσσει ο Κοι.Σ.Π.Ε στον οποίο έχουν ενταχτεί.
- Όλοι οι συνεταιρισμοί βοηθούν στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας καθώς τα καταστήματα και οι υπηρεσίες τους καλύπτουν μέρος των αναγκών της.

Οι διαφορές που εντοπίσαμε είναι οι εξής:

- Διαφορά στα «πεδία» δράσης των επιχειρήσεων τους. Με άλλα λόγια δηλαδή, ο ένας συνεταιρισμός μπορεί να απασχολεί τα άτομα σε ένα αγρόκτημα ενώ ο άλλος σε ένα οινοποιείο.
- Μια ακόμη διαφορά ανάμεσα στους Κοι.Σ.Π.Ε Κέρκυρας και Αττικής (Κλίμαξ) και τους υπόλοιπους είναι ότι οι δύο πρώτοι έχουν και κοινωνική

δράση. Βοηθούν δηλαδή, προσφέροντας υλικά αγαθά σε οργανώσεις όπως για παράδειγμα το Χαμόγελο του Παιδιού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ίδρυση Κοι.Σ.Π.Ε δεν ήταν εύκολο γεγονός παρόλα αυτά αποτέλεσε μια πτυχή της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Από αυτό καταλαβαίνουμε και την ευθύνη της Ελληνικής πολιτείας για την ανάπτυξη αυτών των δομών. Τα προβλήματα που έχουν να κάνουν με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την στήριξη των ψυχικά πασχόντων είναι ζητήματα που αφορούν ολόκληρη την κοινωνία. Έτσι ευθύνες για τυχόν παραλείψεις δεν πρέπει να αποδίδονται μόνο στους διοικούντες. Οι δομές αυτές ιδρύθηκαν με την συνδρομή του κράτους και αποτελούν μια πολύ σημαντική λειτουργία για τα άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Για τους ψυχικά πάσχοντες η επαγγελματική τους είναι αναφαίρετο δικαίωμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

PARNELL Επανεφεύρεση των συνεταιρισμών. Εκδόσεις Στοχαστής.

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

www.koispe.gr

www.ygeia-pronoia.gr

www.socialeconomy.gr (Η διαδικτυακή πύλη για την κοινωνική οικονομία)

www.eikonakoispe.gr (Κοι.Σ.Π.Ε Εικόνα)

www.fokida.net (Κοι.Σ.Π.Ε Φωκίδα)